

Värmlands ANOR

1995:3

September 1995

Medlemstidning för Värmlands Slaktforskarförening
ISSN 1400-1047

Pris 30:-

Årgång 12

Läs mer om smeder sida 4
och antavla 39 sida 14

Smeder vid Mölnbacka bruk (S) under 1870-talet. Nr 4 fr v i övre raden är Petter Nilsson född 1832 på Hillingsbergs bruk i Glava socken (S). Han kom till Mölnbacka omkring 1850 men flyttade 1869 till Västana i Ransäter (S). 1873 återkom han till Mölnbacka och arbetade där tills bruket lades ner 1895. Mästersmedsbrev finns utfärdat den 16 februari 1860 av bergmästaren i sjunde distriktet Franz von Schéele. Fotot tillhör Mats Sjökvist, Sundbyberg.

VärmlandsAnor

VärmlandsAnor utges som **medlems-tidning** för Värmiands **Släktforskarförening**. Bidrag till tidningen, synpunkter på inriktningen och tips om händelser för bevakning mottas tacksamt av Redaktören. Citat ur **VärmlandsAnor** får göras, om **källan** anges.

Upplaga 900 ex, 4 ggr/år

Ansvarig utgivare och redaktör Lars-Gunnar Sander, Norra Berghaget, 66732 Forshaga. Telefon 054-872754

Produktion **Consulting Data**, Malm-torgsgatan 18, 65340 Karlstad. Telefon 054-218777 Telefax 054-218829

Tryck Tryckeri AB Knappen, Karlstad

Manusstopp för 1995:4 är 6 nov 1995

Varmlands Släktforskarförening

Föreningen bildades 1983 och har **till änd a d** att stödja och stimulera intresset för släkt- och hembygdsforskning i Värmland och förena dem som delar detta intresse. Föreningen är ansluten till Sveriges **Släktforskarförbund**.

Organisationsnummer **873201-6897**
Föreningens adress **c/o Sander, Norra Berghaget**, 66732 Forshaga.

Medlemsavgiften är 100 kr för ordinarie medlem och 30 kr för familjemedlem (1995). Avgiften sättes in **på förenings-postgiro 46 96 60-5**. För **medlemmar i Norge** är avgiften 90 norska **kronor** respektive 28 kronor som sättes in på norskt postgiro 0806 1944339.

Arkiv Emigrantregistret, Box 331, 65208 Karlstad. **Telefon 054-159272**.

Besöksadress Gamla Badhuset, Norra **Strandgatan 4**, Karlstad

Styrelsen 1995

Ordförande Lars-Gunnar Sander, Norra Berghaget, 66732 Forshaga. Telefon 054-872754

Vice ordförande Bernhard Granholm, Ljunggatan 39 C, 66432 **Grums**. Telefon **0555-61153**

Sekreterare Gunnar Jonsson, **Älvhags-gatan 25**, 66140 **Säffle**. Telefon **0533-10559**

Kassör **Harald Persson**, Malm-torgsgatan 18, 65340 Karlstad. Telefon 054-218777

Materialförvaltare Bo Cider, Skolgatan 12, 66060 **Molkom**. Telefon **0553-10378**

Registrator Sonja Peterson, Ölmegatan 9A, 65230 Karlstad. Telefon 054-219411

Ledamot **Gunhild Svensson**, Odalvägen 15, 65350 Karlstad. Telefon 054-531448

Innehåll

DISGEN möte Mac	2
Låset i Ölmeviken 1250	3
Krigsarkivet	4
En buss från Västerås	5
Ernst Moritz Arndt	6
Emigrationen från ...	10
Emigrantregistret	10
Vårutflykt till Lurö	11
Antavla 38	12
Antavla 39	14
SVAR Nyhetsbrev	18
Lån mikrokort	18
Prostar Oxar Fogdar	18
Seminarium Östersund	19
Andra medlemsblad	20
Boktips	20
Anor sökes	22
Svar-utredning klar	24
Minne från Trossnäs	24
Mikrokortcenter	24
Höstens program	25
Annonser	26

DISGEN-möte för MAC-användare

Med kort varsel kallade vi till ett **DIS-GEN**-möte för Mac-entusiaster den 28 juli. Anledningen härtill var den att Bo Kleve från DIS vid den tiden befann sig i sin sommarstuga utanför Karlstad och **därför** kunde **ställa upp på** Gamla Badhuset.

Elva **Mac-användare i Värmland** och Dalsland inbjöds till mötet och fyra av dessa infann sig. Det var mer **än** väntat med tanke på kort varsel, semestertid och att dagen **ifråga** var mycket het med strålande vackert sommarväder. Inte precis något **släktforskarväder** med andra ord! Men det blev en mycket givande träff under Bos sakkunniga ledning.

Vi fick till livs mängder med tips **kring DISGEN** och dess användning. Med oss hem fick vi också program för att göra utdrag w **DISGEN** och som verkar vara mycket användbara.

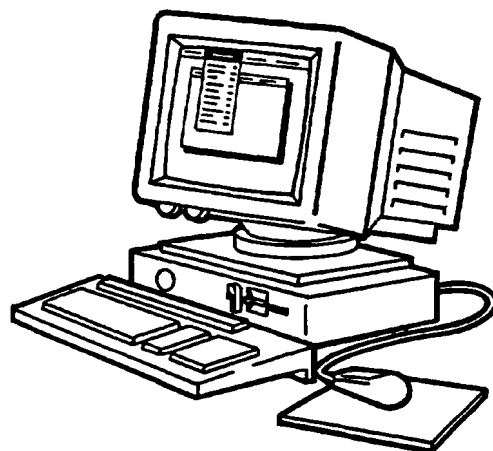
Var och en hade med sig en diskett med DISBYT-utdrag som Bo Kleve **på** stället kunde kontrollera och köra in i

den stora databasen. Det var utomordentligt intressant att få se hur detta gick till.

Slutligen gjordes sökning i databasen varvid man **får fram** uppgifter på andra släktforskarer som forskar i samma slakter eller orter som en **själv**. Det är fantastiskt vad många tips till **anbyten** som dyker upp på detta **sätt!**

Jag vill **därför** varmt rekommendera Dig att använda denna möjlighet.

Lars-Gunnar Sander

Låset i Ölmeviken år 1250

Mäktiga herrar har i alla tider sökt öka sitt välde genom att stärka sina gränser, flytta fram positioner och få säkra underrättelser om sitt rikes **när**-område. Att då bygga kraftigaskansar eller borgar **långt** in på fiendens område var en självklar sak för strategisk planering. Jämför nordamenkas starkt befästa fort **långt** in i indianernas marker.

Saxholmen i Ölmeviken **utanför Ölme**-landet är ett exempel från 1200-talet. Ön är en liten obetydlig klippö men den har mycket branta stränder och den ligger som ett lås i Ölmeviken. Det **finns** egentligen ingen **skriftlig** dokumentation över dess tidigare öden men ön har mängder av sägner som i **folkloren** vandrat fram till **våra** dagar.

På denna **lilla** klippö lär en **Saxe** från **Sachsen** ha byggt sitt slott, omgett det med en **försvarsmur** och inrättat det med ett flertal mindre byggnader. En väl fungerande hamn har kunnat konstateras och ett **pålverk** i vattnet som troligen stängde av en del av viken.

Värmland gränsar till Väneren och i **Värmland** fanns efter vikingatiden **åtskil**-liga mäktiga herremän som inte ville underordna sig rikets ledning. Och rikets ledning representerades av Magnus **Ladulås**, en duglig strateg och **lands**-byggare. Måhända var det närheten till Norge med släktband där som bidrog till svårigheten att styra **denna** utpost.

utgrävningar 1992

Trots alla sägner har någon egentlig utgrävning **på** Saxholmen inte skett förrän Kristinehamn **började** fundera på sitt 350-årsjubileum. Efter kontakter med Värmlands museum och forskare som arbetat med utgrävningar av Birka i **Mälaren** kunde **så** **utgrävningarna** **börja** 1992. Dessa gav omedelbart goda resultat.

Man kunde konstatera att en **borg**-anläggning legat **på** ön under 1200-talet. Borgen var byggd i skalmursteknik med huggna stenar i **inner**- och ytterkant. Mellan dessa **fylldes på** med sten och kalkbruk för att bilda 2 meter tjocka väggar. Omkretsen var 10x10 meter och te-

gel och kalkbruk har **påträffats**. Runtom ön fanns en **fornborgs**-liknande mur.

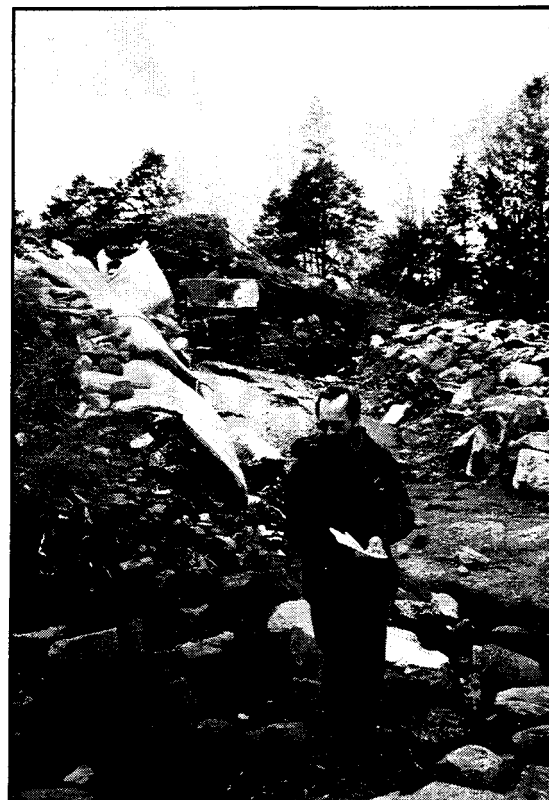
Ovanpå borgen hade ett 8 meter högt försvarstorn av kastaltyp uppförts, varifrån utsikten över **Ölmeviken** torde ha varit god. Fynden som hittats genom minutiös sällning av jorden har vant **järnföremål** som spikar, nitar, **bultlås**. Pilspetsar för armborst & av **holk**-**typ**. Datering av föremål har underlättats av en keramikskärva jämte en halv **hästsko** av en speciell **typ** som användes intill 1200-talet.

Under vintern täcktes **så** schakten över för att fortsätta 1993. Nu visste **man** var grävningarna skulle ske **och fynden** ökade kraftigt. Spikar, brynen, sländtrissor, beslag, keramik, knivar **och** brynjeringar berättade mera **ingående** om människorna **på** 1200-talet. En gotlandspenning präglad 1210-1270 visade på kontakter med andra trakter och en dräktbjällra i förgylld brons hade fortfarande klangen kvar.

Ett dräktbeslag, en ströning, hade en heraldisk bild som hänvisade till ätten **Boberg**, som var en av Sveriges mäktigaste under 1200-talet. Den kan **knytas** till **Värmland** genom Lars **Boberg** som tros ha haft Hammars gård på **Hammarön** under 1200-talet. Måhända deltog han med **husfolk** i fest på Saxholmens slott.

1994 kunde arbetet fortsätta med att kartlägga rummens storlek i slottet och man fick en uppfattning om deras användning **genom fynden**. Spikar och nitar av **järn** liksom en hel hästsko av flikig **typ** hade klarat sig något **så** när men sällan gav **åter** resultat. Flera bitar av en **kruka** av svartgodskeramik, en **vävtvngd** av lera, glaspärlor, en bit av en fingerborg och ett förgyllt bronsbeslag med fastsittande läderrem.

Vi föreställer oss glädjen hos den arbetare som en förmiddag petade bland skräpet i sållet och lyfte upp en jordbit,

Guiden som själv deltagit i utgrävningarna visar de perfekt huggna blocken. Foto Harald Persson

knappt 10 mm, borstade för att få den ren, tänkte slänga den men fann konturerna av ett ansikte. Det var en kamé, ristad **på** vanlig sten som omvänd relief, föreställande troligen en romersk gud. Det var ett **fynd**! Totalt är det ett 1000-tal fynd som gjorts.

Utgrävningarna kommer att fortsätta under 1995. Då kommer ytterligare klarhet att läggas till borgens historia. Ytterligare fynd kommer att göras, **och** det hittills endast är enstaka schakt som kunnat tas upp. Schakten ger en uppfattning om **förändringar**. Därefter kan **skisser** bättre berätta om **Saxholm**-ens historiska utveckling.

Guidade turer med båt till Saxholmen leds av guider från **Värmlands** museum och **Saxe** knutar och kan beställas hos **Kristinehamns** Turistbyrå, telefon 0550-88187,88184.

Harald Persson

Smedforskare, se hit!

Många värmlänningar har liksom jag haft smeder i släkten och många äger säkert något gammalt foto av smeder från slutet av vår järnbruksepok. I en del fall har man varit förutseende nog att anteckna namnen på männen som poserar i förskinn och trätofflor och med griptång i hand, men i de allra flesta fall är ansiktena anonyma. Att så här omkring 100 år senare då försöka identifiera dem är lättare sagt än gjort.

Fotot på första sidan visar en del av arbetsstyrkan på Mölnbacka bruk i Nedre Ulleruds socken (S) någon gång under 1870-talet.

På samma foto torde också finnas smeder av till exempel släkterna Bergman, Edgren, Skeppstedt, Nyberg, Lindberg, Hjerpe, Löf med flera, som var representerade vid Mölnbacka bruk i flera år.

Mannen längst till höger i hatt och stövlar lär ha varit någon slags arbetsledare, eventuellt av tysk härkomst. Han skall ha manat på sin arbetsstyrka med orden: "Arbeta på, karlar, dagen liar ingen stund och natten har 24 timmar!", detta enligt en hörsägen-sanningshalten kan jag således inte stå för.

Men kan någon av VärmlandsAnors läsare identifiera någon mer av smederna på detta foto, har vi ändå kommit sanningen ett bra stycke på väg.

Mats Sjökvist

Götgatan 2 4 tr

172 30 Sundbyberg

Krigsarkivet en guldgruva för

I nr 3 1995 Arménytt berättar värmlandsbördige medlemmen Mats Sjökvist om Krigsarkivets stora samlingar. Mats Sjökvist var tidigare redaktör för Arménytt, nu verksam som freelance journalist med anor från Nyed i Värmland. Han ger i ett telefonsamtal med VärmlandsAnor sitt tillstånd till referat av artikeln som ett bidrag till släktforskningen.

Vägg i vägg med Försvaretsmaterielverk på Gärdet i Stockholm ligger Krigsarkivet - rikets centrala arkiv för militära handlingar. Under denna tegelhög döljer sig i underjordiska katakomber saker och ting som far det att vattnas i munnen på forskare i krigs- och militärhistoria, regementsbokförfattare, släkt- och hembygdsforskare, intresserade av kartor, ritningar och foto, och många andra.

Mats Sjökvist säger:

- Militärhistoriska handlingar från 1500-talet intill nutid finns på Krigsarkivet. En del material gick visserligen till spillo när slottet Tre Kronor brann år 1697 men det mesta räddades lyckligtvis efter världsen. Krigsskolegium var från 1630 till 1865 central myndighet för lantförsvarets förvaltning och organisation och dess arkiv innehöll ett omfattande material. Krigsarkivet har tidigare lytt under försvarsdepartementetmen från 1 januari 1995 lyder det under Kulturdepartementet. Idag, när intresset för vår historia upplever en renässans, är vi tack-samma för att allt detta finns bevarat.

Mats Sjökvist räknar upp den mångfald myndigheters som sänder sina handlingar till Krigsarkivet. Däri ingår centrala myndigheter, armefördelningar, försvarsområdesstaber, kommandantstaber, infanteribefälhavarstaber, fortifikationsområden, flygeskadrar och flygbasområden, regementen, kårer, flygflottiljer, flottans stationer, marinkommandon, rattegångshandlingar, fastningar, skolor, sjukhus, remontdepåer, fabriker och förråd, inskrivningsområden, rullföringsområden, kompaniområden och landstormsområden.

Även släktarkiv

Ytterligare bidragsgivare är lotsdistrikt, pensionskassor och fonder, kommittéer och kommissioner, krigshandlingar och krigsutrustningshandlingar, krigskommissariatshandlingar, diverse myndigheter och inrättningar, rullor, längder, tjänsteförteckningar, räkenskaper, ämnessamlingar, föreningar. Men även arkiv för enskilda personer och släkter, till exempel från Georg Carl von Döbelns Cederströms, Olof Thörnells och Helge Jungs arkiv, ingår.

I cirka 60 hyllkilometer i berggrum rymmer detta rikhaltiga material. Naturligtvis kan inte besökaren/forskaren få tillgång till denna del av arkivet utan handlingar beställs upp för bearbetning i forskarexpeditionen med forskarsal, bibliotek och tjänsterum, konferensrum med mera.

Mats Sjökvist fortsätter berätta:

- Förr eller senare dyker det upp militärer i Din släkt, officerare, båtsmän, ryttare eller indelta soldater. Då är Krigsarkivet ratta platsen för Dig att skaffa fram detaljer. Och drygt hälften av besökarna kommer just i släkt- och hembygdsforskningsärenden.

- Här finns generalmönsterrullorna som innehåller uppgifter om soldatnummer, soldatnamn, vilken rote soldaten tillhörde, ålder, längd (i fot och tum), civilstånd, utmärkelser och betyg vid avsked, sårad eller sjukdom. Gäller det ryttare finns ofta ock en ingående beskrivning på hasten med. Ibland kan man undra vem som var viktigast - ryttaren eller hästen. Dessa rullor finns även överförda

Mer om Krigsarkivet

Innan Du besöker Krigsarkivet, läs gärna Krigsarkivet och Släktforskaren, handledning och kommentarer av Christopher von Warnstedt. Det är en innehållsrik liten bok på 48 sidor som är ovärderlig i sammanhanget. Även Släktforskarförbundets årsbok 1988 innehåller mycket matnyttigt om Krigsarkivet.

Fram till och med oktober i år kommer Krigsarkivet att flytta mer än hälften av bestånden till en ny depå. Därför kan man inte undvika vissa begränsningar i servicen till forskarna.

Närmare uppgifter om hämtningstider från depåerna kan löpande erhållas genom

Krigsarkivets forskarexpedition
telefon 08-782 69 85

forskare

En buss från Västerås

pil mikrokort som kan granskas i speciella läsapparater.

För närvarande visar **Krigsarkivet** en utsällning om Krigssjukvården genom tiderna. Gamla sirligt präntade dokument berättar om **kriget** mot Ryssland 1808-1809, då ett antal **tillfälliga** sjukhus upprättades i Stockholm, bland annat **på Operan**, **på krogen Claes** **på hörnet** vid **Surbrunn**, vid **Hornstull** med flera platser.

En av de tidigaste rullorna **är** från 1621 och **innehåller** en förteckning över soldater inkvarterade i Clöstret, det vill säga gamla fransiskanerklostrets byggnad **på** Riddarholmen.

Tillsammans med sin **danska** motsvarighet anordnar Krigsarkivet under 1996 ett symposium med temat **Östersjöns** strategiska roll genom tiderna. Nyligen har också en bok om **Östersjöområdet** under förstavärldskriget 1914-18 publicerats.

Harald Persson

Föreläsningssalen i Gamla Badhuset fylldes av släktforskare från Västerås och Värmland. Första radens nr 2 fr v är Gun Enwall-Larsson. Längst fram t h syns Lars-Gunnar Sander. Foto Harald Persson

NAD-skivan

Nu kan vi få massor med information på en enda liten platt **skiva**. Det är Riksarkivet **som** under beteckningen Nationell Arkiv Databas ger ut CD-skivan med de enorma **möjligheterna**.

Här finns **möjlighet** att söka i 130 000 **olika** svenska arkiv, här redovisas **innehållet** i alla **arkiv** och här **finns** hela SVAR-katalogen med register över de mikrofilmade handlingarna.

På skivan **finns** också **Topografidatabas** med de administrativa **gränserna** insatta och **slutligen adress** och telefonnummer till **arkivförande institutioner** i Sverige.

NAD-skivan **finns** bland annat **hos** Folkrorelsarkivet **på** Gamla Badhuset i Karlstad. **Där** kan Du få **hjälp** med att göra sökningar i databasen.

Med dukade kaffebord mottogs 40 släktforskare **från** Västerås Släktforsarklubb, som lördagen 20 maj anlände till Gamla Badhuset i Karlstad. Ordförande Sven Olby ledde transporten som koordinerats av sekreteraren Gun Enwall-Larsson. Efter en **mjukstart** vid kaffeborden hälsade Bo Cider **från** Emigrantregistret **välkommen** till huset varefter ordföranden i Värmland Lars-Gunnar Sander varierade **välkomsthälsningen**.

Sven Olby berättade i sitt anförande att Västerås **Släktforsarklubb** startade **1963** för att nu ha cirka 350 medlemmar. **Anmärkningsvärt** med denna resa var att 3 av stiftarna **fanns** med. Arbetet har koncentrerats till regionala **träffar** och **anbytarträffar**. Att intresset för släktforskning är stort **märks** i studieförbunden som tillfört klubben ett 30-tal medlemmar sista Aret.

Bo Cider redogjorde för **Emigrantregistrets** verksamhet, Ivan Bratt för vad Värmlandsarkiv **innehåller** som kan vara av intresse för släktforskare och Lena

Flinck-Maxhel betonade vikten av att **hänsyn** tas till den mängd **föreningsdokument** som finns i alla **folkrörelsearkiv** över hela Sverige. Protokoll och matriklar **från** nykterhets-, idrotts- och logeföreningar ger just det djup i **miljöskildring** som **släktforskare** söker.

- Gå till **folkrörelsearkivet** i Ditt län och **ställ frågor**. Oftast finns långt mer att ta **fram** än vad Du tror. Räkna dock med att en del uppgifter **kan** vara förknippade med villkor. Du måste tala om vad Du ska använda dem till. Politiska föreningar som deponerat uppgifter kanske har begränsat **åtkomligheten** tidsmässigt.

Gemensam lunch intogs vid torget i Karlstad och därefter fortsatte västeråsarna i sin buss till Alsters herrgård för eftermiddagskaffe och vidaretransport till Västerås.

Värmtands **Släktforskarförening** uppskattade **initiativet** och **många** värdefulla, ömsesidiga kontakter gjordes till **båtnad** för den personliga forskningen.

Harald Persson

Ernst Moritz Arndts resa

Ernst **Moritz** Arndt var en tysk poet, historiker och politiker. Han var född år 1769 på ön Riigen där fadern var inspektor på ett stort **gods**. Riigen tillhörde Svenska Pommern vilket gjorde att **Arndt** var svensk undersåte under nästan hälften av sitt 91 år **långa** liv. Åren 1803-1804 **företog** han sin första resa till moderlandet och sina intryck därifrån lade han fram i verket "Reise **durch** Schweden im **Jahr** 1804". Boken Översattes till svenska och originalupplagan trycktes hos E Höijer i Karlstad 1807. **Nyutgåva på** Ultima Thule **Bokförlag** 1994. Här fortsätter nu Arndt sin berättelse.

När vi **lämnade** Arndt i förra numret, befann han sig på besök i Munkfors. **Därifrån** fortsätter han nu sin reseskildring:

-Jag hade hört den vackra **Fryksdals-**trakten för mycket omtalas och blivit på ett alltför **artigt** sätt bjuden till prosten doktor Kjellin i Sund **för** att kunna **av-****hålla** mig ifrån en liten **biresa** dit. Jag for dit i **sällskap** med en vän, sista **dagarna** i maj.

Mot Fryksdalen

- Fryksdalen är belägen vid **Frys-** eller **Norsälven**, som leder sitt ursprung ifrån norska gränsens snöbetäckta berg, och går, på ett avstånd av halvvannan eller **3** mil, till det mesta parallellt med **Klarälven**, till dess den även slutligen **faller** ut i Vänern. Emellan båda dessa äivar ligger höga berg, som jag måste passera. **Ifrån Munkfors** till Sund har man **ungefär** 5 mil.

- Först kommer **man** till Olsäter, där man får över älven, och vidare till **Prästbol**, dit man har en halv mil, och där man byter om hästar. Prästbol har en förtjusande belägenhet. En angenäm däl utbreder sig till en vidd av ett par mil, men den är tyvärr ännu icke tillräckligt uppödlad. Denna **däld** slutas **på** en sida av en stor sjö, vid vars stränder ligger flera lbyar; höga berg syns här och **där** liksom hängande över vattnet - en verklig **alptrakt**.

- Ifrån Prästbol till **Ås**, som är närmaste station, har man två mil. Vi for en god stund ännu i **dälden**, varefter vi **åter såg** två stora och fiskrika sjöar, belägna på omse sidor om de höga bergen. Vid en av dessa sjöar **låg** till höger en snygg lantgård på en höjd, med ängar nedanför och betesmarker **ovanför**, där 20 väl-födda kor betade i en hage och tvenne

ston med sina föl sprang **längs** efter gärdesgården.

- I Sverige finner man fler natta enstaka hemman, & i **något** annat land, varför man så **gärna** önskar att få bo **där** - en **önskan**, som omedelbarligen uppkommer av det intryck naturen gör på sinnet. Måne icke detta är orsaken, att de människor, som bor i **bergsbygder** och dälder, ävensom öbor, då de vistas utomlands, mera **plågas** av hemsjuka än andra?

- Här **såg** man även, vad **Värmlands Hushållningssällskap** utträttat. Man hade med djupa diken genomskurit ett moras av **30** eller **40** tunnors utsäde, och nyligen böjat upplöja det. Till vänster om vägen **låg** även ett sådant moras, tre gånger så stort. **Sådana** moras är ofta alldeles icke **läglänta** utan ligger högt, med sluttningar och avlopp, men de **blir** sum-piga genom det myckna vatten de **emot-**tager ifrån bergen, och gungar när man går på dem. Det **dåliga** gräs som växer **där**, kan ej ätas av boskapen, och man nedsjunker ofta ända till knäet, även då man **går** på de **ställen**, som syns mest torra.

Här är det svårt **för** en nutida läsare att hänga med i Arndts resebeskrivning. Möjligen har minnet svikit honom. Klart är väl emellertid att han kom från **Olsäter** till Övre **Ullerud** där han bytte bastar. Men att **dalgången där** är ett par mil bred är ju alldeles fel! Sedan undrar man vilka de två stora och fiskrika sjöarna var? De enda som kan komma i **fråga** är Emsen och **Lillsjön**. Möjligen kan dessa tyckas stora **för** en pommrare. Inte heller den snygga lantgården har redaktören lyckats identifiera. Kanske **någon läsare** kan ge svar på **frågan**?

- Sedan vi hunnit förbi det nyss-nämnda lilla hemmanet, böjade vägen **gå** upp och ned en sträcka av halvvannan mil, emedan vi passerade **ansenliga berg**. Vi måste ofta stiga utur och gå, av **fruk-**tan, att **både** hastar och vagn skulle **stjälpa** omkull. Flera dälder **här** och **där** emellan bergen är uppödlade. Efter vad jag sett, **bör** Värmland överallt **kunna** odlas, där dälder eller slätter förekommer. Och de skogbeväxta bergen, som i allmänhet ej är mer än 3 eller högst **500** fot höga, kan genom god hushållning förse invånarna med så mycket ved de behöver. Vatten och sjöar fattas ej **på** något **ställe**.

- Mia ibland berg och skog visade sig **åter** en vidsträckt sjö, som ska vara en fortsättning av sjön vid **Prästbol**; de foljande **dälderna**, **innan** man kommer till **Ås**, är till en del bättre odlade, ehuru det mesta dock **ännu** ligger öde. **Ås** är beläget strax framom skogen, och **man** kan även räkna det till **Fryksdalen**, ehuru några **bergskullar** ligger däremellan.

Arndt är nu inne på vägen mellan Olsäter och **Ås** och vägbeskrivningen **gäller** i stort sett än i dag. Den vidsträckta sjön är utan tvekan Visten. Det kanske bör påpekas att **Ås** är den by som ligger tre kilometer söder om Mårbacka.

-Emellan **Ås** och **Sund** är landet mera odlat och bebott; en rymlig och flack **däld**, där man ser en mängd enstaka hemman, sträcker sig **längs** efter de skogbeväxta bergen, och en annan drar sig **åt** Fryksälven.

- Vi åkte en stund uppåt, och anlände slutligen till en höjd, vid vars sluttningar på båda sidor en däl **formerades**. Hela trakten **låg** angenämt utbredd för oss i aftonsolens skimmer, vi hörde årsors plaskande i älven, dånet av hamrar ifrån några bruk, och orrens bullrande toner. Under den sista halva milen passerade vi några **väl** odlade **åkerfält** samt några snygga lantgårdar, och **omkring** klockan 10 var vi hos prosten Kjellin i Sund. Detta **ställe** kallas Sund i ordets gamla bemärkelse.

- Kyrkan ligger vid en smal vik, **som** förenar de tvenne långa armarna av Fryksälven, vilka här **framlöper** under

i Värmland år 1804 fortsättning del 2

namn av **Övre** och Nedre **Fryken**. Prostgården har en **obeskrivligt** skön **belägenhet** högt över älven, med en natt **trädgård**, och en park som prosten själv anlagt.

- Kyrkan ligger högt på ett berg. Vi nyttjade den som ett observatorium, för att närmare beskåda landet. Utsikten är majestätisk och nästan gränslös, och hela landsträckan omkring liknar mycket utsikterna från Alperna. På långt avstånd visar sig **många** höga berg, man ser Fryksälven med sina båda armar, samt en väl odlad dæld med många sjöar och tillgränsande höjder, vid vilkas slutningar hus ligger tätt invid varandra.

Kyrkan i Sunne

- Man säger, att utsikten ska vara utomordentligt skön ifrån ett berg, som här kallas Tossebergsklatten. **Överallt** var man sätter foten är det skönt, man må **stå** i tornet eller på **släta** marken. **Som** man berättade oss, att folket här i socknen ännu var mycket fromt och ofördärvat, gjorde vi vid kyrkan en **uträkning** över **miltalet** av den vag som en **65-årig** man, särdeles utmärkt genom sin gudsfuktan, lagt till rygga såsom kyrkogångare. Han bor två och en halv mil ifrån kyrkan, och så långt hans bekanta kan **tänka** tillbaka, har han aldrig **försummat** gudstjänsten någon söndag eller högtidsdag, han har **således** varje sådan dag gått från och tillbaka sina fem mil. Om man börjar denna **räkning** ifrån hans **10:de** år, och med **högtids-** samt böndagar antar 60 helgdagar om året inom lutherska församlingen, så har han under 55 års levnad, endast för sin andakt, tillryggalagt 15 000 mil.

- En **fjärdedels** mil ifrån Sund, på andra sidan om strömmen, ligger den mest **omtalta** marknadsplatsen i Värmland, på ett höglänt **ställe**, kallat Åmbergsheden. **Omkring Mikaeli** har man här en 8 dagar lång marknad, då man på stallet vanligen **finner** en folksamling av 20, eller 30 000 människor. Man roar sig därvid mycket i fria luften; bättre folk ifrån grannskapet **runt** omkring uppehåller sig där **åtminstone** så **länge** dagsljuset räcker, och den **lägre folkklassen** fortsätter sina nöjen långt över midnatt. **For-**

"Mitt ibland berg och skog visade sig åter en vidsträckt sjö." Sjön Visten sedd från vägen mellan Olsäter och As. Foto Lars-Gunnar Sander

dom föreföll här många strider och slagsmål. Ofta uppsköt **man** sina **tvistigheter** till marknadsstiden härstädes, och Åmbergsheden var då den mötesplats man utsatte. Till och med unga pojkar, som hade **något** oavgjort med varandra, **plågade** säga, förmodligen enligt vad de hört av **äldre** personer: om vi ej **träffas** förr, så sker det på Åmbergsheden. Men emedan detta ej sällan förorsakade blodiga uppträden, och andra oordentligheter även därvid begicks, **så** har man i senare åren även förordnat vakt därstädes.

- Åmbergsheden är även i annat avseende en stridsplats, och detta bidrog förmodligen även till nyssnämnda stridigheter på siället. Värmlands regemente har **nämligen** här sina möten och **exerciser**. Jag betraktade här med mycket nöje en stund de övningar, som dessa **krigare** **förehade**. Det var även en fagnad att lära känna doktorn såsom oekonom, i **vilket** avseende han även visat både **verksamhet** och klokhet. Han förde mig **till** tvenne stallen, dem han ifrån onyttig **marskog** förvandlade till fruktbarande åkrar, och **där** en myckenhet fattiga personer var sysselsatta med rothuggning och grävning. Alltsammans utgjorde en sträcka av åtminstone 40 eller 50 tunnland. Dessutom **har** själva prästgården mycket och rätt god åker. Detta kan man sluta en-

dast därav, att klockaren **har** 35 tunnors utsäde. Men Sund är **också** ett pastorat, **som** har sina 6 000 invånare, och där pastorn ofta räknar 5 000 riksdaler i årlig inkomst.

- Jordmånen i **Fryksdalen** är i allmänhet god, och man kan väl säga att varje **jordfläck** **där** är odlad. Denna dal är den bäst bebodda delen av hela **Värmland**, och detta var en orsak till det förbud som utfardades, att ej sönderstycka hemmanen i mindre än 8 eller 12 delar. Men huru har **man** efterföljt detta?

- Efter doktors utsago förefaller **där** täta hemmansklyvningar, då agomaskiftas i 48, 60, till och med **100 dedelar**. Åboarna kan väl härigenom icke bli rika, men folket fintligt, flitigt och ordentligt, och man ser ändå sällan några tiggare. Mer än 500 arbetare utvandrar årligen till andra provinser, för att grava diken, timra, eller arbeta på ängarna; de lever sparsamt, och kommer alltid hem med penningar. Det är ett skickligt och starkt, men tillika mycket beskedligt och godsinnt folk, och de som haft både dem och dalkarlar **på** arbete hos sig, **föredrar** gärna fryksdalsborna framför de sistnämnda, vilka nu till en stor del urartat och blivit trotsiga.

- Det är besynnerligt, att man nästan i alla särskilda dälдер och skogstrakter

E M Arndts resa. . .
fortsättning från sida 7

av **Värmland**, som ligger på något **avstånd** ifrån varandra, även finner **särskilda fysionomier**. Detta ska ännu tydligare röja sig, om man kan ha **tillfälle** att se alla särskilda trakter av Värmland. **Fryksdalingarna** har ett visst glättigt och raskt utseende, som utmärker dem **framför** deras övriga landsmän.

- Denna stora socken, som har en **så** sammanträngd belägenhet, och vars invånare ofta i nödfall måste hålla stånd emot danskar och norrmän, skulle **väl därigenom** möjligen ha kunnat erhålla vissa **utmärkta** drag, både i moraliskt och fysiskt avseende. **Ifrån** uråldriga tider har de visat sig tappra och raska. Ännu under sista **kriget skänkte** konung Gustav dem en präktig fana, som nu är uppsatt i **kyrkan**; denna fana skulle de bara emot danskarna, om dessa hade fått det **infallet**, att tåga åt denna trakt.

- De ska även ha många plägseder vid sina högtider och bröllop, varigenom de skiljer sig **ifrån** grannarna; detta gäller även i avseende på deras **klädedräkt**. Både karlar och kvinnfolk **brukar** merendels svarta eller svartbruna kläder, med ljusblå uppslag. Blott igenom denna dräkt är de i **krigstider** utmärkta såsom en särskild **corps**. Denna dalens invånare längs efter älven befinner sig väl, emedan de är raska, arbetsamma och nöjda.

- Men **så** förhåller det sig icke med dem, som bor **närmare** gränsen, emedan de blivit fördärvade, genom lättheten att smyghandla och lurendreja. Härigenom försummar de sitt åkerbruk samt blir liderliga, och många som **börjat** hushållningen med någorlunda förmögenhet, slutar med yttersta fattigdom. **Hästhandeln**, som drivs med nonmännen, är i synnerhet viktig. Bönderna inför årligen över tusende unga **fålar** ifrån Norge, varefter de ett halvt eller helt **år** uppföder dem, och sedan åter **säljer** dem med **100:de** och 150 procents vinst. Dessa hästar är goda, och förs ofta anda till Västmanland och Skåne.

- Jakt utgör även ett av dessa **dalinvånares** näringsfång, ehuru icke **så** betydligt nu som förr. Vilddjuren drar sig undan, i den **mån** människosläktet utbreder sig, och man är ej nog skonsam emot **fjäderflocken** under dess lektid eller me-

dan den ligger. Här fattas icke heller fisk. Här och där har man planterat fruktträd, men de ger sällan lönande avkastning, icke en gång **där** de har god jordmån och skygd emot skadande vindar. Boningshusen är **här** natta och snygga; och efter gamla bruket tapetserade med flätade arbeten. I Värmland brukar man mycket **gjutna** skorstenar av **järn**, vilka med **många** avsatser och tinnar höjer sig prydligt, i synnerhet över **låga** hus.

- Omsider lämnade jag denna sköna alptrakt, min artige **värd** och de redliga **fryksdalingarna**, samt anlände åter lyckligt till Munkfors. Därifrån avreste jag slutligen den 3 **juni**, icke utan en hemlig önskan samt förhoppning, att efter några års förlopp åter se mig omkring därstädes. **Huru** lätta är icke människors förhoppningar!

Till Lindfors

- Därifrån tog jag vägen till Lindfors, ett annat bruk, som tillhör herr Geijer, och är belaget ungefär fem mil ifrån **Munkfors**. Till Nordsjötorp hade jag den **gamla** bekanta vägen. **Därifrån** har man i **3/4-dels** mil till **Molkom**. Den första milen är rätt angenäm.

- Vid bruket Mölnbacka, belaget en knapp timmes väg ifrån Nordsjötorp, har man odlat en stor skogsstracka av moras, och utdikad tvenne små skogssjöar. Nejden därstädes, mitt emot det vackra **Katarineberg**, är utomordentligt skön. Den stora älven, med vilken flera smärre åar förenar sig, formerar här en vik, **omkring** vilken en mangd gårdar, med åkrar, ångar och lövskog, presenteras sig i form av en halvmåne. Sedermera **avviker** vägen längre ifrån älven, och går in i en med berg uppfylld skog, varefter dagens hetta **ännu** mera mildras av den rök, som talkådan åstadkommer. Dälderna är här föga bebodda, man ser stora sträckor av svedjeland, samt **här** och där några remsor av **nyplöjd** mark. Omkring **Molkom**, och på en halv mils avstånd **därifrån**, har man ända till **Lindfors** vackrare och bördigare falt.

Nordsjötorp ligger **någon** kilometer väster om Mölnbacka. Den vik som Arndt **så träffande** beskriver är alltså sjön Lusten.

- **Lindfors** är även ett mycket vackert ställe, och, liksom alla andra bruk, anlagt vid en sjö och en ström. Dess **trädgård**, park, skogar, och mångfaldiga andra av ägaren gjorda anläggningar till ställets förskönande, gör det ävenså värt att beses, som dess älskvärda åboar förljuvar vistandet **därstädes** och **minnet** därav.

- Bruket har **ungefär** 1000 skeppund smide, några smälthyttor, och naturligtvis en mycket vidsträckt skog. Längre bort har man vid landsvägen anlagt ett stort tegelbruk, och en spiksmedja, **där** små gossar även måste arbeta. Herr Geijer har såsom lantushållare utmärkt sig genom uppodlingar av mycken oländig mark, och även planterat många fruktträd.

- Jordmänen är till det mesta **lätt**, och **där** sås **förmåmligast** havre och råg. Man slutarsådden med timotej, varefter åkern flera **år** nyttjas som äng, till dess ombyte åter **bör** ske. På bättre jordmån sår man växelvis klöver, kom och råg. Jag såg här ett **åkerfält** om 12 tunnors utsäde besått med klöver, och vilket **var förträffligt**. Man sår ej mycket ärtor och **bönor**; men på det de må torka **så** mycket starkare, upphänger man dem på stora ställningar i fria luften, vilka till en del har samma utseende, som de öppna **tegel- och tobakslador**, dem man nyttjar i Västergötland, dels består de av ett par stora uppresta trädstammar, över **vilka man** lägger stänger på tvären.

- Dylika ställningar har jag även sett i de **österrikiska** bergstrakterna, **där** de nyttjas till samma behov, men är merendels täckta. Man vet huru nyttigt det i allmänhet skulle vara, om ärtor, klöver och hö ej lades tjockare än blott några alnar över vartannat, och att fritt spelrum för luften alltid lämnades, emedan dessa **foderväxter** **lätt** tar svettning, brinner tillsammans, och därigenom får en elak och **försämd** lukt.

- Den 4 juni reste jag ifrån **Lindfors** till **Grythyttan**, som utgör **6 1/4** mils väg. Den första halva milen under första **hålet** visar en skön **alptrakt** medelst en mangd höga berg, som uppreser sig i sydväst; marken är överallt **väl** odlad,

man ser många vackra ängar med sina backar, och högre upp i skogen även gröna planer. Under den övriga delen av **hållet** har **man** tallskog och sandig mark. **Såväl här** vid vägen, som i och **omkring** Filipstad, och ännu längre bort, ser man vackra hus, täckta med småsten och aven med slagg; **vägarna** är **förbättrade** med kolstybb eller slagg, ett tecken, att man befinner sig i Bergslagen.

- Brattfors är ett mycket vackert **bruk** med masugn, belaget vid en ström, som slingrar sig runt omkring byggnaderna. Vid vägen ligger en snygg trädgård, där jag **på avstånd** såg en promenerande skönhet. **Så** ilar vandraren hastigt förbi. Landet är odlat runt **omkring**, sedan har man en **backig** vag och skog, ända till en fjärdeles mil nära Filipstad; man ser en stor sjö, belagen högt upp i bergen, vid vilken den lilla staden ligger, som är omgiven av gröna ängar, **kullar** och gårdar. **M**in väg gick längs utmed sjön emellan flera nätta lantboningar, och klockan 9 **rullade** jag in i staden.

Beskrivningen av **vägsträckan Lindfors-Filipstad** kunde också **gälla** i dag. En nutida reseskildrare skulle dock ha ägnat Brattforsheden större uppmärksamhet. **Arndt avfärdar** denna geologiska sensation enbart som tallskog och sandig **mark**.

Jag kom till Philipstad

- Staden liknar en nätt by, och ligger spridd vid en ström, som strax nedanför faller i den stora sjön Daglösen. Den liar en vacker kyrka, mycket snygga hus och gator, samt runt omkring kullar **med** björkskog och gröna berg; en av de mest romantiska situationer, som man kan **tänka** sig. Den lilla staden är egentligen anlagd blott för de omkringliggande bergverkens skull. Likväl fruktar man, att den skulle bli för stor, och därvid för mycket medtaga skogarna, som är anslagna till bergsrörelsen. & 1720 utfärdades **därför** ett kungl brev, som stadgade, att staden ej skulle få innehålla mera än 50 hushåll; år 1727 bestämdes de till 60. Likväl insmög sig sedermera flera, **varför** ett militäriskt kommando **ditskickades**, då husen **nedrevs** och deras invånare transporterades **därifrån**.

Beträffande begränsningen av Filipstads **innevånareantal**, se även Lars Otto Bergs artikel i nästa nummer av **VärmlandsAnor**.

- Knappt hade jag stigit ur vagnen och promenerat några steg omkring, **förrän** jag hade en hel skara stadsbor omkring mig, vilka betraktade mig med nyfikenhet, och syntes **gärna** vilja tala med mig. Detta är mycket naturligt på **sådana** orter, dit främlingar sällan anländer. Längre upp **åt** norden har jag ofta märkt samma **nyfikenhet**. Detta förefaller dock varken besvärligt eller obehagligt, icke en gång barnsligt; alla visar sig **så** godsinna och **tjänstfärdiga**, om man ock genast skulle behöva sina nya bekantas biträde.

- Klockan 12 reste jag **härifrån** till Onshyttan. Under denna vag har man intet annat **än** höga skogbeväxta berg, uppför vilka man ifrån Filipstad långsamt framskrider.

- Den sandiga jordmånen är mycket stenbunden, åkerjorden mycket medelmåttig. På några **lågglanta ställen** ser man gröna betesmarker, **där** större och mindre gossar och flickor vallade sköna ko- och **gethjordar**. Sina förmödenheter bär de med sig i en av bark flätad väska, som liknar en liten skjutvaska, och som hänger på ryggen, nästan som ett koger. Likväl upptäckte jag inga **kärleksgudar** ibland dem.

- Onshyttan ligger även utmed en stor sjö vid namn Yngen, som omger och innesluter alla persbergsgruvorna. Jag ville **nedstiga** åtminstone uti en av **Värmlands** gruvor, och hade nu **Persberg** så nära, att jag ifrån Onshyttan kunde bege mig dit till fots. Det är blott en **åttendedels** mil. Jag anlände, och **anmälde** mig i gruvfogdens hus. Gruvfogden var bortrest, men hans **vänliga** unga **hustru** och hennes broder **emottog** mig som en gammal bekant, fagnade mig först med mat och dryck, och sedan led-sagade brodern mig omkring.

- Omsider beslöt vi att fara ned i Storgruvan, som är den anseiligaste av dem alla. Vilken förfarande syn! öppningen visar sig i dagen såsom en ingång till avgrunden, och ofantliga **ispelare** sträck-

te sig **ännu** ifrån densamma ned i djupet.

- Man går ända ned på stegar, och jag vill ej **råda** var och en att göra denna **färd**. Den var till och med svår för mig, ehuru jag utan att svindla försökt många vågsamma företag. Ofta måste man på snedden följa stegen **åt**, och har icke mer än ett tunt fotsteg, varpå **man** kan kliva; stegen var hala, och till större delen betäckta med is, varför händerna även nästan stelnade av köld, **så** att man med möda kunde hålla sig fast. Härtill kom det dova ljud, som **varje** ton väckte, röken av **kolelden** inunder oss, den rysliga halvdag som utspridde sig **omkring** oss, och de branta **bergväggarna**.

- De som är vana vid denna **färd**, går på helt annat sätt. Män, kvinnor och barn klattrar liksom ekorrar ofta i långa rader efter varandra. Var och en bär sin yxa, hammare, bergborr och flera dylika mordvapen i händerna eller **på** axlarna; de som klattrar underst gör det mycket **kallsinnigt** fastän ett bristande **tåg** eller fallande yxa skulle för mången ibland dem medföra en oundviklig död. Isen, som vid töväder understundom **nedrasar**, kan även vara farlig för dem.

- På detta sätt nedklattrar man **75** famnar djupt, sedan har man under föttema 14 famnar vatten, vars eviga is-skorpa ensam är 13 famnar tjock. Gruvans hela djup är 89 famnar. Man känner en genomträngande köld, såväl på isen nere på botten, som vid ispelarna. Gruvfolket underhåller alltid en myckenhet koleldar, för att kunna värma sig. Isen vid gruvöppningen, jämte regn och snö, åstadkommer **så** mycket vatten, att ett pumpverk alltid måste gå. Malmen uppfordras i tunnor genom ett vindspel, som drivs av två **hästar**; denna malm är av det bästa slag man har i Sverige, håller **70** till **75** procent, och ger ett mjukt järn, som är **förträffligt** att omarbota till stål. Just under det jag var nere på botten, lossade man flera **gruvskott**. Jag kan icke beskriva detta underjordiska dunder, och den verkan det hade med mig. **Kyklopernas** nedsotade tjänare

Emigrationen från Värmland till Nordamerika

Varför emigrerade så många **männis-**kor från just Värmland? Till en del kan detta förklaras av att **värmlän-****ningarna** sedan gammalt inte alls var främmande för att flytta på sig. Men den stora emigrationen till Nordamerika hade sina föregångare. Redan 1636 var till exempel **värmlandsfinnar** med och koloniserade Nya Sverige. För sin försörjning var många värmlänningar **förr** nödsakade att göra så kallade arbetmandringar. Att Carlsson i Strindbergs Hemsöborna **var** värmlänning är ingen **tillfällighet**.

Men man **ställd**e också kosan västerut till Norge. Där förvärvade man värdefulla kunskaper om hästar och **skogsdrift**. Dessa **lärdomar** förde man sedan med sig på arbetsvandringarna till det **norrländ-**ska skogsbruket. Gränshandel - även under krig med Danmark-Norge - gav upphov till kontakter och resor. Vid Oxhölja till exempel bytte man norska hästar mot järn från Bergslagen. Kontakterna med Norge var **således** livliga. År 1875 räknade man med att 10 % av Oslos befolkning utgjordes av svenskar.

Den stora massemigrationen till Amerika startade i **början** av 1800-talet. Det som lockade **emigranterna** från det överbefolkade Europa var obrukade vidder, **säkrare** resor över Atlanten, **homed-**stead-lagen, **guldfyndigheterna**. Från Norge startade massemigrationen redan på 1820-talet.

För Sveriges del tog emigrationen ordentlig fart först 40 år senare. Under 1870- och 80-talen lämnade över 50 000 personer landet varje år. På 1860- och 70-talen var det mest **småbönder** som gav sig **iväg**. På 1880- och 90-talen övervågde lantarbetare, drängar och pigor för att följas av industriarbetare på 1900-talet. **Värnpliktsförordningen** som kom vid sekelskiftet bidrog till en tillfällig topp i emigrationsstatistiken. Om utvandringen mats i procent av den totala befolkningen så kommer Sverige som nummer tre i Europa.

Emigrationen från Värmland började sent även med svenska mått mätt. Arbetsvandringarna fungerade länge som en säkerhetsventil mot överbefolk-

ningen. Det var de tre missväxtåren 1866-1868 som satte fart på det hela. Året 1866 regnade det, 1867 var det kallt och 1868 var det torrt.

Den vanligaste resvägen till Amerika gick med båt från Göteborg till Hull. **Därifrån** tog man tåg till Liverpool varifrån resan sedan fortsattes med båt till New York. Många värmlänningar som bodde nära gränsen till Norge reste dock över Oslo. Därifrån kunde man ta sig direkt till New York med båt. Den norska Amerikalinjen hade nämligen kommit igång **långt** före sin svenska motsvarighet.

Slutligen nämnde Erik Gustavson några personer med värmländsk **anknyt-**ning vilkas namn **man** kanske hör mindre ofta: **minnesotaguvernörerna** Adolf Olovsson Eberhard född i Stora Kil, Floyd Olson och Wendell Anderson med rötter i **Segmon samt** senatören Magnus Jonsson som var **glasblåsarsen** från Ed.

Referat från Erik Gustavsons kåseri vid Samfundet Emigran forskningens Främjandes årsstämma 12 maj 1995.

uppsägningar vid Emigrantregistret

Den offentliga sektorn måste spara pengar i det av den ekonomiska krisen **hårt** plågade Sverige och nu drabbas besparingsåtgärderna **Emigrant-**registret i Karlstad med **förödande** kraft.

Riksdagen beslutade i **våras** att inte ens arbetshandikappade skulle undantas från besparingarna. I detta fall **är** det bland annat AMS, Landstinget och Karlstads kommun som inte längre anser sig ha råd att gå in med lönebidrag och nu **verkställer** man beslutet. 22 av de 27 anställda vid Emigrantregistret mister sina jobb. Personalminskningens skall vara genomförd vid årsskiftet.

Förutom att verksamheten drabbas **hårt** är det ett svårt slag för de **anställda**, som har olika former av **arbetshandi-**kapp. Med bara fem personer kvar **får** man **prioritera** det allra viktigaste. Dit

raknar man den utåtriktade **verksamhe-**ten. Allt annat får **man lägga** åt sidan **så** länge.

För en utomstående är det **ytterst** svårt att förstå var den nationalekonomiska "vinsten" ligger med den **här** typen av **åtgärder**. Det förefaller som om politikerna flyttar kostnader från ett konto till ett annat samtidigt som man skar bort en produktion som visserligen inte är livsviktig men ändå av stort värde för många.

Genom sitt stora kunnande, register och arkiv torde Emigrantregistret bidra till att sprida **kännedom** om svensk organisationsförmåga framför allt i USA. Detta är icke oväsentligt för ett land som Sverige vars **välstånd** står och faller med **exporten**. Man får hoppas att ansvariga politiker tar sitt förnuft till fånga och omprövar sitt tvivelaktiga beslut. Att släktforskningen står i stor tacksamhets-

skuld till Emigrantregistret vet alla som besökt Gamla Badhuset.

Vi släktforskare **bör därför** hjälpa till och stödja Emigrantregistret i dess besvärliga läge. Det bästa sättet att göra detta är att gå med som medlem i Samfundet Emigrantforskningens **Främ-**jande.

Samfundet ger ut Bryggan, en **kvartalstidning** som nu har blivit större, **färggladare** och innehållsrikare. Och bättre skall den bli. Som prov fick alla medlemmar i **Värmlands Släktforskar-**förening sig tillsända detta års första nummer.

Det var i våras som Du fick Bryggan i Din brevlåda. Du skulle också ha fått ett foljebrev från samfundets ordförande, men på grund av ett missförstånd glömdes detta **tvärr** bort.

Medlemsavgiften är 100 kr som kan betalas in på postgiro 29 93 04 -6.

Vårutflykt till Lurö

Från Ekenäs på södra spetsen av **Värmlandsnäs** avreste ett **20-tal släktforskare** från Värmland och Dalsland annandag pingst 5 juni 1995 **för** att främst ta del av **utgrävningarna** av 1100-talets kyrka eller kloster **på Lurö** i Vänern.

Studieförbundet Vuxenskolan organiserade resan med 2 **motorbåtar** och efter en kall och blåsig **vår** överraskade vädergudarna med **blå** himmel och en mild bris i den örka **luröarkipelagen**.

Under **lång** tid hörde Lurö med dess största öar Lurö, **Källbergsön** och **Husön** till Läckö lan i Västergötland men överfördes 1569 till Eskilsäter socken i **Näs** härad, Värmlands **län**. Av Värmlands Ortregister **framgår** att Lurö var **frälsehemman** och som sådant befriat **från** skatt. Tyvärr finns det från äldre tider mycket litet bevarat av **skriftlig** dokumentation men sägner berättar att **munkar** i mitten av 1100-talet kom till Lurö. Från Västergötland var vattenvägen den bästa **både vinter-** och sommartid. Där byggde de ett kloster eller kyrka som övernattningsställe och samlingspunkt att användas vid pilgrimsfarder mot **Nidaros**, Trondheim i Norge, och Sankt Olofs grav.

Guiden Ruth Andersson **på Lurö** tog emot för en heldagsvisning av **Lurön**. Hon berättade att de första **officiella** dokumenten är från 1801, när en lantmäteriförrättning skedde för landshövding **Ekeblad** från Stola som **ägde** många stora gårdar. Troligen ville han ha Lurö uppmätt för försäljning. Sedan finns papper som visar att 1820-1837 ägdes Lurö av den förste Bemadotten, Jean Baptiste Bernadotte, Karl XIV Johan. Då lydde Lurö under **Gammelgården** i Kvänum. Lurö såldes sedan 1837 till en handlande Kullgren, som **ägde** Lurö endast ett **år**, antingen gick han i konkurs eller också dog han. Försäljningen skedde 1838 på en offentlig auktion i Kristinehamn till Herr Pripp i Lidköping, tillhörande samma **släkt** som grundade **Prippbologen**. Priset var 4600 Riksdaler Banco.

Pripp var affärsman och anlade snabbt ett tegelbruk för taktegel, **enkupigt** taktegel. Under ett 20-tal år förorsakade **tegelbruket** att Lurö höll **på att kalhug-**

Bernhard Granholm i andra båten söker köra om Lars-Gunnar Sanders båt. Vänern ligger stilla under helblå himmel. Foto Harald Persson

gas, eftersom brukets **två** brännugnar slukade **mängder** av ved. Det blev inte brist **på lera** men brist **på ved**. Lyckligtvis **sal-**des egendomen till greve **Rudenskjöld** på Lackö och **där** fanns eget **tegelbruk** varför tillverkningen på Lurö lades ned.

Från slutet av 1700-talet var arrendatorerna **på ön** också krögare och gästgivare. **På** en karta från 1883 **finns** Lurö Gästgiveri utsatt. **Gästgiverierna** efterträdde många **gångar** de medeltida **härbargena**. De som övernattade på Lurö roddes från Västergötland för att fortsätta till **Ekenäs** Gästgiveri på Värmlandsnäs. De **gästgivaregårdar** som **låg** vid vatten var tvungna att **tillhandahålla båtar**. Under stränga vintrar, när **isarna låg** farbara, **färdades** människorna med häst och släde. Med enruskor **utmärktes** hållfast fardväg.

Lurö på 1900-talet

Ruth Andersson fortsätter sin berättelse:

- Under 1900-talet kom andra **färd-**medel men de som kommer **ihåg** 1930-talet vet att det då inte var många turister **på Lurö**. Det kom ut en och annan sommargäst som hyrde husrum men grupper förekom nästan inte alls. Under och efter andra världskriget kom en och annan **motorbåt** eller seglare men de var inte fler än att vi blev bekanta med alla.

- Under 1960-talet hade avfolkningen böjats här, gårdarna var nedlagda. Det bodde **ändå** 25-30 personer här innan dess. Just under 1960-tal var det **så** litet turister och **luröbor** att stigarna höll **på** att växa igen. Sedan kom **1970-talet** med **plastbåtar** och då fick vi **allt** fler som landsteg. Under 1980-talet **påbörjades** organisation av gruppresor som sedan växt med möjlighet till övernattnig, **måltider** och framför allt dessa underbara strövstigar som är noggrant skyltade. Men **glass-** eller korvkiosk har vi inte. Vi vill **behålla** naturen omkring oss.

Skolhuset

-Det lilla skolhuset byggdes 1916 och tjänstgjorde som skola till 1937. Det var en fröken som kom ut till **Lurö** för att undervisa alla de 6 klasserna. Hon bodde då i ena ändan av huset och hade skol-salen i andra halvan. Barnantalet var inte stort, kanske 10 stycken när de var **som** flest. Mot slutet var det endast 3 elever som därigenom fick en grundlig, personlig undervisning. Före skolverksamheten på Lurö och **efter** 1937 måste barnen från ön vara inackorderade i **Eskilsäter**.

Under hela utflyktsdagen lyste en varm sol **från klarblå** himmel, Vänern visade sig **från** sin vackraste sida, möjligen tyckte inte seglarna det, eftersom

Fortsättning sida 12

Nr 38

Fortsättning antavla
Stina Olsson

Generation VI

72 Persson, Olof. d före 1688 i Alster, Hasselbol. gm

73 Svensdotter, Kerstin. d 1690 i Alster, Hasselbol.

76 Hansson-Hellsten, Måns. Smed. d 1703 i Nedre Ullerud, Mölnbacka. gm

77 Persdotter, Annika. d 172(9) i Alster, Alstrum.

84 Ersson, Eric. Bonde och nämndeman. f 163(5) i Väse, d 1720 i O Fågelvik, Lund. gm

85 Ersdotter, Marit. f 164(5), d 1736 i O Fågelvik, Lund.

88 Knutsson, Jöns. Bonde i Skogsberg. f 1620 i Väse, d 1704 i O Fågelvik. gm

89 Andersdotter, Ingiehl. f 1645 i Väse, d 1735 i Väse.

90 Andersson, Anders. Bonde i Ängertorp. f 1628 i Väse, d 1704 i O Fågelvik.

91 Andersdotter, Ingrid. f 1642 i Vase, d 1735 i O Fågelvik.

94 Nilsson, Nils. Vagnmakare i Kristinehamn och Väse. f i V Ämtervik, d 1727 i Väse. gm

95 Svensdotter, Annika. f 1651 i Väse, d 1731 i Väse.

96 Gråberg, Eskil. Komminister i Grums. d 1672 i Grums.

Vårutflykt Lurö...

Fortsättning från sida 11

vinden knappt fyllde seglen, men slaktforskarnakunde avsluta med en förträfflig laxmiddag utan jäkt. Hela dagen var präglad av avsaknad av stress. Under återresan besöktes en fiskarstuga som pietetsfullt möblerats med sekelskiftesmöbler.

Besök på Lurö sker givetvis med båt. Under sommaren går det fasta turer från Ekenäs onsdagar och lördagar. Turistbyrån i Säffle kan lämna närmare upplysningar.

Guiden Ruth Andersson är fyrvaktardotter och född på Lurö. Hon har skrivit en bok "Luröön i Vänems mitt", där man kan läsa om öns historia och natur. Den finns i föreningens bibliotek i Gamla Badhuset.

Harald Persson

98 von Gegerfeldt, Samuel. Kapten vid

Närke-Värml. reg. f 1638, d 1684. gm

99 Thomsson, Christina. d efter 1695.

100 Öhman, Erik. Komminister. f ca 1644 i Karlstad, d 1724 i Sunne. gm

101 Risell, Margareta. f ca 1632.

102 Frychius, Sven Olof. Komminister i Dalskog (P). f i V Ämtervik, d 1694 i Ör (P). gm

103 Thorstensdotter-Hesselgren, Christina. f ca 1664, d 1741 i Or (P).

Generation VII

152 Hollsten, Hans. Kom från Holstein, smed i Asphyttan. Stamfar för släkten Hollsten. gm

153 Anna. Svenska.

180 Anders i Norra Mon, Väse. gm

181 Sigrid.

182 Hållorsson, Anders. Bonde i Berg, kyrkvärd, frälserättare på Hammars gods. f 1608 i Väse, d 1689 i Väse. gm

190 Petri, Sven. Sockenadjunkt i Ölme, jordägare i Skogsberg, Väse. f på 1600-talet, d före 1657 i Väse. gm

191 Torstensdotter, Elisabet. d efter 1669.

196 Persson-Geggen, Anders. Major vid Östgöta kavallerireg. gm

197 Styfwert, Eva. d före 1668.

198 Thomsson, Patrik. Överstelöjtnant vid Närke-Vad. reg. d 1659. gm

199 Svenske, Agneta. f 1617, d 1688.

200 Getharsson, Jon. Borgare i Karlstad. gm

201 Eriksdotter Sigrid.

202 Billingsius, Peter. Militärpräst vid Närke-Värml. Reg. f i Närke-Kil (T). gm

203 Robertsdotter-Feiff, Sophia. d 1680.

204 Svensson, Olof. Bonde i Svensby, V Ämtervik. gm

205 Kerstin. f ca 1609, d 1692 i Or (P).

206 Jonsson-Hesselroth, Thorsten. Landskrivare på Dal. gm

207 Bryngelsdotter-Hesselgren, Catharina. d efter 1702.

Generetion VIII

364 Hallor. Bonde i Våxnäs, Karlstad och i Vålingstorp, Vase.

Nr 38

Mitt bidrag till "Antaflan" är min morfars antavla. Genom Arne Linnarud har jag fått en del frågetecken uträtade, där våra anor är gemensamma. Stor hjälp har jag också fått av Stella Blomdahl, Landvetter. Våra anor har en hel del gemensamt. Källor, förutom kyrkoböcker, har varit Herdaminnen från Karlstad och Skara stift, Fr Fryxells Släktbok, Sv Ättartal och Elgenstiernas Ättarelängder.

Stina Olsson

Lilla Viksgatan 34

671 42 Arvika

366 Bengt. Bonde i Berg, Väse. d 1618. gm

367 Ramfrid. d 1660 i Väse.

412 Halfvardsson, Jon. Länsman i Nordals härad (P). f 1592, d 1655. gm

413 Bryngelsdotter, Ingegerd.

414 Matskol, Brynolophus Andreae. Kyrkoherde i Edsleskog (P). f 1592, d 1674. gm

415 Larsdotter-Hjerpe, Margareta. d 1672.

Generation IX

824 Thorstensson, Halfvard. Kyrkoföreståndare för Skålleruds kyrka (P). f 1552, d 1622.

828 Påvelsson-Mascol, Anders. d i början av 1630-talet.

830 Andreae, Laurentius. Kyrkoherde i Hjerpe (R). d efter 1638.

Manustorka!
Nu är det dags att
sända in manus till
VärmlandsAnor!

[illegible]

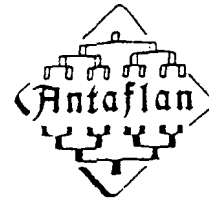
Nr 39

Fortsättning antavla
Kenneth Larsson

Generation VI

64 Enk Ingmarsson. f 819 1755 i S Soneby, Sunne. d 1828 i S Soneby. g m
65 Mant Nilsdotter. f 14/12 1756 i N Västerrottna, Gräsmark. d 2319 1836 i Sunne
66 Olof Jonsson. f 24/8 1755 i Humsjön, Mangskog. Bonde. d 30110 1830 i Gräsmark. g 1778 m
67 Kjersti Olsdotter. f 1761 i N Västerrottna, Gräsmark. Inhyes 1839. d 2211 1847 i Mangskog
68 Nils Jonsson. f 1730 i Tobyn, Mangskog. Bonde. d 2917 1803 i Tobyn. g m
69 Anna Persdotter. f 1732 i Åstenäs, Mangskog. d 719 1802 i Tobyn, Mangskog
70 Olof Nilsson. f 2019 1760 i Slobyn, Mangskog. d 1313 1836 i Slobyn. g m
71 Maria Jonsdotter. f 11/10 1762 i Holm, Arvika. d 515 1821 i Slobyn, Mangskog
72 Elof Nilsson. f 29/12 1723 i Takene, Mangskog. Bonde. d 913 1796 i Fjäll, Mangskog. g m
73 Margreta Andersdotter. f 14/1 1729 i St Årbotten, Gunnarskog. d 2618 1813 i Fjäll, Mangskog
74 Anders Israelsson. f 1713 1725 i Bjurbäcken, Mangskog. Bonde. d 315 1789 i Bjurbäcken, Mangskog. g m
75 Anna Mattsdotter. f 29/3 1730 i Där Öste, Bjurbäcken, Mangskog. d 31110 1810 i Bjurbäcken, Mangskog
76 Nils Bryntesson. f 1111 1730 i Fjäll, Mangskog. Bonde. d 2812 1792. g m
77 Marit Jönsdotter. f 2112 1733 i Rinnen, Mangskog. d 19/3 1797 i Rinnen, Mangskog
78 Matts Andersson. 1739 i Bjurbäcken, Mangskog. Bonde. d av ålderdom 616 1818 i Bjurbäcken. G 1767 m
79 Kari Andersdotter. f 411 1741 i Bjurbäcken, Mangskog. d 2513 1808 i Bjurbäcken
80 Pål Andersson. f 2419 1721 i Tobyn, Mangskog. Bonde. d 1418 1794 i Tobyn, Mangskog. g m
81 Ingrid Nilsdotter. f 24/4 1724 i Uppsjön, Tortan, Brunskog. d 5/9 1795 i Tobyn, Mangskog
82 Olof Månsson. f 24/9 1711 i Lerboda, Boda. Bonde. d 3112 1775 i Åstenäs, Mangskog. g m

83 Karin Svensdotter. f 1709 i Gylterud, Mangskog. d 3118 1783 i Åstenäs, Mangskog
88 Jonas Persson. f 1716 i V Ämtervik. d 30112 1776 i S Västerrottna, Gräsmark. g m
89 Karin Halfvardsdotter. f 313 1711 i S Västerrottna, Gräsmark
90 Olof Andersson. f 25/12 1719 i Fjäll, Mangskog. Bonde, soldat. d 2911 1803 i Fjäll, Mangskog. g 26112 1748 m
91 Lisbet Mattsdotter. f 1726 i Övre Fjäll, Mangskog. d 15112 1801 i Fjäll, Mangskog
92 Elof Elofsson. f 1729. d 2019 1769 i Sunne. g m
93 Chirsti Jansdotter. f 1736 i "Elfvedalen". g 1:o med föregående ana. g 2:o med Olof Pärsson Ulfeldt. (f 1742. Soldat. d av hall och styng 1816 1800 i Skrottingerud, Sunne.)
94 Erik Månsson. f 2411 1736 i Tonerud, Sunne. d 1817 i Hälleberg, Sunne. g m
95 Kersti Persdotter. f 19111 1740 i Skrottingerud, Sunne. d 1805 i Sunne
96 Jon Persson. f 718 1733 i Treskog, Gunnarskog. d 1822 i Treskog. g m
97 Maria Elofsdotter. f 26/7 1751 i Bortan, Gunnarskog. d 3111 1837 i Treskog, Gunnarskog
98 Olof Larsson. f 1411 1762 i Treskog, Gunnarskog. d 212 1829 i Treskog. g m
99 Marit Skåresdotter. f 1115 1764 i Ulfjön, Gräsmark. d 514 1829
100 Anders Svensson. Dräng under Valfjället i Eda. g m
101 Anna Olsdotter. f 1760 i Mögsjöhöjden, Bortan, Gunnarskog. d 18/12 1809 i Bortan
102 Mats Andersson. f 916 1756 i Berg, Gräsmark. d 412 1831 i Treskog, Gunnarskog. g m
103 Elleca Ersdotter. f 3015 1758 i Timbonäs, Gräsmark. d 3/11 1837 i Treskog, Gunnarskog
104 Måns Pålsson. f 20111 1771 i Åsen, V Ämtervik. g m
105 Cari Olsdotter. f 419 1771 i Hensgård, V Ämtervik. d 2613 1816 i Åsen, V Ämtervik
106 Jon Andersson. f 21/9 1772 i Fjäll, Mangskog. Fattighjon. d 1014 1857 i Fjäll. g m
107 Malin Olsdotter. f 18/10 1764 i L Gårdsås, Gunnarskog. d 2917 1845 i Fjäll, Mangskog

Nr 39

Eftersom jag härstammar från Mangskog och där fanns 3 finska hemman så sätter det en viss prägel på min antavla. De flesta förfäderna på min fars sida kommer från Mangskog och från finska områden i Fryksdalen.

På min mors sida har M bland andra Lagerlöfska släkten i Gunnarskog jämte smedsläkter Hult och Landgren i Brunskog och Boda.

Att prästsläkter underlättar vet vi. Jag härstammar på 7 olika grenar från Brunskogs förste kyrkoherde Paulus Nicolaus Wermius.

Kenneth Larsson
Jakobsgatan 14 B 5tr
671 40 Arvika
Telefon 0570-15546

108 Jan Olofsson Åmberg. f 23/1 1786 i Fjäll, Mangskog. Soldat. d 1814 1874 i Arvika. g m

109 Anna Jansdotter. f 28/4 1774 i Mölnarud, Brunskog. d 2419 1828 i Arvika.

110 Anders Nilsson Stomm. f 21/5 1790 i Byn, Brunskog. Soldat. d 7/12 1827 i Brunskog. g m

111 Britta Jonsdotter. f 2116 1777 i Smådal, Brunskog. d 30111 1860

112 Lars Andersson. f 1774 i S Arnby, Sunne. d 1519 1848. g m

113 Britta Månsdotter. f 26/12 1775 i Hån, Sunne. d 29112 1846

114 Jan Månsson. f 1017 1767 i Runnevål, Stora Kil. g m

115 Maria Bengtsdotter. f 1715 1773 i Sörby, Stora Kil

116 Erik Langren. f 1219 1767 i Saxån, Färnebo. Mästersven. d 12112 1816 i Brunsberg. g m

117 Cajsa Christophersdotter. f 213 1770 i Lånshöjden, Gåsborn. d 2111 1837

118 Gustaf Jonsson Hult. f 18/11 1783 i Reinholdsfors, Mangskog. d 14/12 1836. g m

119 Anna Andersdotter. f 25/11 1775 i Gunnarsbytorp, Brunskog. d 10110 1856.

Fortsättning sida 16

Upprättad för Kenneth Larsson. f. 19/3 1951 i Tobyn, Mangskog.					Alla orter i S län	
Antavla nr 039	Generation I	Generation II	Generation III	Generation IV	Generation V	
Nr. 2-3 (1)	Nr. 4-7	Nr. 8-15	Nr. 16-31	Nr. 32-63		
2]	Larsson, Nils. Lantbrukare 1874-07-26 Mangskog, Tobyn 1909-02-03 Mangskog, Tobyn 1977-02-28 Mangskog, Tobyn g. 1942-12-31	Eriksson, Lars. Jordbrukare 1838-02-28, Gråsmark, Långj. torp 1893-11-02, Mangskog, Tobyn g. 1864-05-13 Olsson, Olof. Maria 1840-06-27, Mangskog, Tobyn 1934-11-21, Mangskog, Tobyn Olsson, Anders 1829-12-06, Mangskog, Tobyn 1913-11-22, Mangskog, Tobyn σ. 1855 Andersdotter, Kajsa 1828-09-26, Mangskog, Bjurbäcken 1915-10-10, Mangskog, Tobyn	Larsson, Erik. Bonde 1814, Gråsmark - 1839, Mangskog Olsson, Olof. Bonde 1803, Mangskog - 1874, Mangskog Olsson, Olof. Bonde 1806, Mangskog - 1884, Mangskog Nilsson, Olof. Jordbrukare 1801, Mangskog - 1843, Mangskog Olsson, Anna 1800, Mangskog - 1883, Mangskog Halfvarsson, Anders 1796, Mangskog - 1861 Reinholdsdotter, Kjerstin 1789, Sunne - 1866	Ersson, Lars Olsson, Olof Nilsson, Olof Olsson, Olof Andersdotter, Maria Nilsson, Olof Mattsdotter, Kari Pålsson, Nils Olsson, Ingrid Elofsson, Olof Andersdotter, Maria Jonasson, Halfvard Olsson, Kari Elofsson, Reinhold Erdotter, Karin Jönsson, Elof Olsson, Märta Andersson, Per Mattsdotter, Maria Månsson, Nils Jonsson, Märtha Jansson, Olof Andersdotter, Maria Larsson, Måns Jansson, Märta Ersson-Landgren, Anders Gustafsdotter, Catharina Olsson, Nils Eriksson, Maria Olsson, Jan Persdotter, Cajsa	1783, Sunne - 1837, Gråsmark 1784, Gråsmark - 1861, Mangskog 1774, Mangskog - 1850, Mangskog 1790, Mangskog - 1861, Mangskog 1758, Mangskog - 1841, Mangskog 1766, Mangskog - 1853, Mangskog 1767, Mangskog - 1838, Mangskog 1774, Mangskog - 1840, Mangskog 1756, Mangskog - 1834, Mangskog 1757, Mangskog - 1839, Mangskog Se nr 36 Se nr 37 1751, Gråsmark - 1835, Mangskog 1754, Mangskog - 1820, Mangskog 1762, Sunne - 1812, Sunne 1768, Sunne - 1851, Sunne 1779, Gunnarskog - 1839, Gunnarskog 1786, Gråsmark - 1867, Gunnarskog 1790, Gunnarskog - 1871, Gunnarskog 1794, Gunnarskog - 1882, Gunnarskog 1800, V Åntervik - 1887, Mangskog 1805, Mangskog - 1895, Mangskog 1810, Ransäter - 1888, Arvika 1814, Brunsbog - 1847, Brunsbog 1804, Sunne - 1806, Stora Kil - 1870 1811, Boda - 1865 1807, Brunsbog - 1897 1814, Boda - 1859, Boda 1813, Brunsbog - 1866 1811, Brunsbog - 1882, Brunsbog 1815, Boda - 1884, Brunsbog	
1] Ansökare	Larsson, 1952-12-19 Mangskog, Tobyn Kenneth. Kanslist 1951-03-19 Mangskog, Tobyn	Wallander, Magnus. Skomakare 1863-01-09, Gunnarskog, Treskog 1928-11-26, Gunnarskog, Treskog g. 1888-05-18 Persson, Märta 1866-07-23, Gunnarskog, Treskog 1955-11-18, Arvika	Wallander, Magnus. Skomakare 1863-01-09, Gunnarskog, Treskog 1928-11-26, Gunnarskog, Treskog g. 1888-05-18 Persson, Märta 1866-07-23, Gunnarskog, Treskog 1955-11-18, Arvika	Elofsson, Anders. Bonde 1809, Gunnarskog - 1872 Persdotter, Stina 1824, Gunnarskog - 1902, Gunnarskog Nilsson, Per 1835, Mangskog - 1926, Mangskog Olsson, Maria 1840, Brunsbog - 1920, Gunnarskog Månsson, Johannes 1833, Stora Kil - 1917, Mangskog Landgren, Anna 1832, Boda - 1916, Mangskog Nilsson, Olof. Bonde 1839, Boda - 1917, Mangskog Jansson, Märta 1834, Boda - 1923, Mangskog		
Sambo m. Persson, Kerstin.	1898-05-29 Gunnarskog, Treskog 1976-12-16 Arvika ■					
3]	Landgren, Maria. 1919-08-01 Mangskog, Tobyn	Landgren, Emil. Hyvelmästare 1871-05-01, Mangskog, Humsjön 1953-12-14, Mangskog, Tobyn Olsson, Anna-Kajsa 1874-11-25, Mangskog, Tobyn 1910-03-04, Mangskog, Tobyn	Landgren, Emil. Hyvelmästare 1871-05-01, Mangskog, Humsjön 1953-12-14, Mangskog, Tobyn Olsson, Anna-Kajsa 1874-11-25, Mangskog, Tobyn 1910-03-04, Mangskog, Tobyn			
1995-05-05						

Antavla nr 39

Kenneth Larsson

Fortsättning från sida 14

120 **Olof Andersson**. f 23/9 1785 i **Renstad, Boda**. g 1:o med efterföljande ana. g 2:o med **Marit Nilsdotter**. (f 111 1805 i **Takene, Bruns kog**. d 1614 1878 i **Renstad, Boda**.) Bonde. d 4110 1844 i Boda
 121 **Britta Persdotter**. f 3111 1788 i **Svartåna, Bruns kog**. d 7/2 1828 i Boda
 122 **Erik Christophersson**. f 25/3 1779 i **Gönäs, Frykerud**. Bonde. d 3014 1838 i **Takene, Bruns kog**. g m
 123 **Britta Olsdotter**. f 15/11 1790 i **Takene, Bruns kog**. d 1012 1875 i **Takene, Bruns kog**
 124 **Olof Andersson**. f 2315 1779 i **Takene, Bruns kog**. Bonde. d 1849 i **Takene, Bruns kog**. g m
 125 **Marit Olsdotter**. f 29/12 1776 i **Takene, Mangs kog**. d 1848 i **Takene, Bruns kog**
 126 **Per Olsson**. f 1119 1777 i **Nordsjö, Boda**. Bonde. d 1816 i **Nordsjö, Boda**. g m
 127 **Britta Andersdotter**. f 212 1782 i **Storviken, Björnö, Gillberga**. d i lunginflammation 513 1867 i **Nordsjö, Boda**

Generation VII

128 **Ingmar Bernhardsson**. f 1706 i **Backa, Sunne**. g 1:o med **Britta Nilsdotter**. (f 1705 i **S Soneby, Sunne**. d ca 1754 i **S Soneby**.) g 2:o med efterföljande ana. d 31/12 1792 i **Sunne**
 129 **Ingeborg Pålhdotter**. f 23/3 1723 i **Björke, Sunne**. d 1212 1769 i **Sunne**
 130 **Nils Bängtsson**. f 1711 i **N Västerrottna, Gräsmark**. Ej i dopbok. d av brännsjuka 219 1774 i **N Västerrottna**. g m
 131 **Kari Halfvardsdotter**. f 1214 1720 i **Stenserud, Gräsmark**. d av "slaget" 718 1797 i **N Västerrottna**
 132 **Jon Svensson**. f 1612 1726 i **Långjohanstorp, Gräsmark**. d 2511 1790 i **Långjohanstorp**. g 1:o 212 1755 med efterföljande ana. g 2:o med **Karin Mattesdotter**. (f 28/6 1724 i **N Ängen, Gräsmark**. d 1783 i **Långjohanstorp, Gräsmark**.)
 133 **Britta Andersdotter**. f 15112 1723 i **Bjurbäcken, Mangs kog**. d 2312 1761 i **Humsjön, Mangs kog**. g 1:o med **Israel Mattsson**. (f 1706 i **Humsjön, Mangs kog**. d 2411 1753 i **Humsjön**.) g 2:o 212 1755 med föregående ana
 134 **Olof Larsson**. f 1723 i **Västerrottna, Gräsmark**. g m

135 **Karin Elofsdotter**. f 1724 i **Sunne**. d 1217 1789 i **N Västerrottna, Gräsmark**
 136 **Jon Nilsson**. f 1418 1703 i **Svartåna, Bruns kog**. d 2913 1772 i **Tobyn, Mangs kog**. g m
 137 **Kjersti Olofsdotter**. f 25/10 1705 i **Berga, Bruns kog**. d 1717 1791 i **Tobyn, Mangs kog**
 138 **Per Jonsson**. f 1683. Bonde. d 2319 1750 i **Åstenäs**. g m
 139 **Kari Jonsdotter**. f 1694 i **Gylterud, Mangs kog**. d 3014 1758 i **Åstenäs, Mangs kog**
 140 **Nils Bryntesson**. f 7/4 1718 i **Kingselviken, Bruns kog**. d 313 1790 i **Slobyn, Mangs kog**. g m
 141 **Anna Kjellarsdotter**. f 28112 1729 i **Slobyn, Mangs kog**. d 9/9 1807 i **Slobyn**
 142 **Jon Pärsson**. f 1313 1718 i **Holm, Arvika**. d 1767 i **Holm, Arvika**. g m
 143 **Marit Nilsdotter**. f 3016 1733 i **Långvak, Arvika**. g 1:o med föregående ana. g 2:o 217 1770 med **Sven Jonsson**. (f 1748 i **Trehörningen, Gunnarskog**.) d 111 1813 i **Holm, Arvika**
 144 **Nils Olofsson**. Bonde. f 7/8 1697 i **Takene, Mangs kog**. d 318 1769 i **Takene**. g m
 145 **Ingjerd Andersdotter**. f 1697 i **Tobyn, Mangs kog**. d 3018 1783 i **Takene, Mangs kog**
 146 **Anders Olofsson**. f 1688 i **Gunnarskog**. Bonde, kyrkvaktare. d 2613 1782 i **Årbotten, Gunnarskog**. g m
 147 **Kristin Andersdotter**. f 6/6 1692 i **St Årbotten, Gunnarskog**. d 1012 1771 i **St Årbotten, Gunnarskog**
 148 **Israel Pålhdotter**. f 1684 i **Påistorp, Bjurbäcken, Mangs kog**. d 1115 1755 i **Bjurbäcken, Mangs kog**. g m
 149 **Walborg Mattesdotter**. f 1680. d 1413 1757 i **Bjurbacken, Mangs kog**
 150 **Mattes Mattesson Cailan**. f 1679 i **Bjurbäcken, Mangs kog**. g 1:o med **Anna Erichsdotter**. (f 1687 i **Humsjön**. d 1617 1727 i **Bjurbacken**.) g 2:o med efterföljande ana. Bonde. d av rödsot 1419 1768 i **Bjurbäcken, Mangs kog**
 151 **Annika Larsdotter**. f i **Fjäll**. g 1:o med **Olof Thomasson**. (f 1677 i **Humsjön**. d 7/6 1728 i **Humsjön**.) g 2:o med föregående ana. d 1416 1750 i **Bjurbäcken, Mangs kog**

152 **Brynte Andersson**. f 1704 i **Takene, Mangs kog**. Bonde. d 2015 1781 i **Fjäll, Mangs kog**. g m
 153 **Sigrid Larsdotter**. f 1696 i **Slobyn, Mangs kog**. d 2117 1782 i **Fjäll, Mangs kog**
 154 **Jöns Andersson**. f 1313 1698 i **Lövnäs, Mangs kog**. Bonde. d 1115 1752 i **Rinnen, Mangs kog**. g m
 155 **Kjersti Bryntesdotter**. f 4/3 1705 i **Rinnen, Mangs kog**. d 1413 1786 i **Rinnen**
 156 **Anders Persson**. f 24/6 1713 i **Bjurbäcken, Mangs kog**. Bonde. d 2519 1781 i **Bjurbacken**. g 15110 1738 m
 157 **Gertrud israelsdotter**. f 16/11 1718 i **Bjurbäcken, Mangs kog**. d av slag 2416 1786 i **Bjurbäcken**
 158 **Anders Johansson**. f 7/6 1694 i **Bjurbäcken, Mangs kog**. d 2111 1748 i **Bjurbäcken**. g m
 159 **Marit Pålhdotter**. f 3111 1705 i **Timbonäs, Gräsmark**. d 2913 1786 i **Bjurbäcken, Mangs kog**
 160 **Anders Jonsson**. f 1691 i **Tobyn, Mangs kog**. Bonde. d 1512 1756 i **Tobyn**. g m
 161 **Karin Pålhdotter**. f 1687 i **Folkeshärdens, V Ämtervik**. d 3016 1743 i **Tobyn, Mangs kog**
 162 **Nils Persson**. g m
 163 **Anna Torsdotter**. f 1688. d 1111 1734 i **Tortan, Bruns kog**
 164 **Måns Olsson**. f 1675 i **Lerboda, Boda**. Bonde. d 2815 1750 i **Lerboda**. g m
 165 **Ingrid Jönsdotter**. f i **Ölserud, Boda**
 166 **Sven Jonsson**. f 1683. Bonde. d 2414 1737 i **Gylterud**. g m
 167 **Marit Persdotter**
 176 **Per**. g m
 177 **Britta**. f 1687. d 1765 i **V Ämtervik**
 178 **Halfvard Persson**. g m
 179 **Gurli Jönsdotter**
 180 **Anders Larsson**. f 1689 i **Fjäll, Mangs kog**. Bonde. d 1212 1765 i **Fjäll, Mangs kog**. g m
 181 **Kari Bryntesdotter**. f 1700 i **Gullaby (S)**. d 1/12 1742 i **Fjäll, Mangs kog**
 182 **Matts Persson Håckan**. f 1646 i **Övre Fjäll, Mangs kog**. g 1:o med **Lisbeth Mathesdotter**. (d i lungsot 1715 i **Övre Fjäll, Mangs kog**.) g 2:o med efterföljande ana. d 2315 1736 i **Övre Fjäll**
 183 **Margreta Erichsdotter**. Född 1687. d 7/8 1765 i **Övre Fjäll, Mangs kog**

Antavla nr 39

Kenneth Larsson

Fortsättning från sida 16

188 Måns Olofsson. f 1704 i Tonerud, Sunne. Soldat. d 512 1743 i Tonerud. g m
 189 Ingeborg Eiofsdotter. f ?/1 1698. d 13/7 1742 i Tonerud, Sunne
 190 Per Ersson. f i Skröttingerud, Sunne. d ca 1748 i Skröttingerud, Sunne. g m
 191 Kierstin Persdotter. f 1701 i Askersby, Sunne. d 1787 i Skröttingerud, Sunne
 192 Pähr Jonsson. f 1687 i Treskog, Gunnarskog. d 1515 1760 i Treskog. g m
 193 Maria Knutsdotter. f 1312 1704 i Rud, Arvika. d 1013 1789 i Arbotten, Gunnarskog
 194 Elof Månsson. f 10111 1697 i Bortan, Gunnarskog. Bonde. d 215 1757 i Bortan. g m
 195 Malin Andersdotter. f 1705. d 119 1788 i Bortan, Gunnarskog.
 196 Lars Olofsson. f 1913 1733 i Treskog i Gunnarskog. Bonde. g m
 197 Lisa Matsdotter. f 17/11 1738 i Treskog, Gunnarskog. d 2613 1819 i Treskog
 198 Skåre Danielsson. f 9/12 1735 i Treskog, Gunnarskog. d 611 1789 i Ulfsjön. g 715 1761 m
 199 Karin Håkansdotter. f 1723 i Treskog, Gunnarskog. g l:o med Anders Mattsson. (f ca 1710 i Ulfsjön, Gräsmark. d 2415 1758 i Ulfsjön.) d 2518 1797 i Gräsmark
 202 Olof Månsson. f 1713 i Bortan, Gunnarskog. d 1016 1789 i Mögsjöhöjden, Bortan. g m
 203 Britta Andersdotter. f 1723 i Bortan, Gunnarskog. d 1311 1768 i Mögsjöhöjden, Bortan
 204 Anders Hindrichsson. f 716 1715 i Berg, Gräsmark. d 4/7 1774 i Berg, Gräsmark. g m
 205 Kari Persdotter. f 1724 i Boda. d 318 1783 i Berg, Gräsmark
 206 Erik Olofsson. d 1764 i Timbonäs, Gräsmark. g m
 207 Maria Persdotter. f 1726 i N Ången, Gräsmark.
 208 Pål Börgeresson. f 1814 1745 i Asen, V Ämtervik. Bonde. g m
 209 Ingebor Nilsdotter. f 9/10 1740 i Hensgård, V Ämtervik. d 913 1808 i Asen, V Ämtervik
 210 Olof Jonsson. f 1732 i Sunne (?). d 6/4 1820 i Hensgård, V Ämtervik. g m

211 Marit Olofsdotter. f 19/10 1733 i Kålgård, V Ämtervik. d 2814 1812 i Hensgård, V Ämtervik
 212 Anders Mattsson. f 2412 1749 i Fjäll, Mangskog. d 14/7 1816 i Fjäll. g m
 213 Anna Jonsdotter. f 1746 i Järperud, Gunnarskog. d 27/10 1822 i Fjäll, Mangskog
 214 Olof Andersson. f 5/5 1732 i St Årbotten, Gunnarskog. Bonde, kyrkvaktare. d 2516 1797 i L Gårdsås, Gunnarskog. g 1762 m
 215 Ingeborg Gunnarsdotter. f 1742 i L Gårdsås, Gumarskog. d i hetsig feber 2916 1801 i Gårdsås
 216 Olof Olofsson. f 1/11 1752 i Tobol, Gunnarskog. Bonde. g m
 217 Marit Jansdotter. f 10/3 1759 i Fjäll, Mangskog
 218 Jan Jansson. f 1811 1741 i Fjäll, Mangskog. d av förkylning 3/1 1792 i Mölnenid. g 26/12 1763 m
 219 Britta Jordsdotter. f 18/5 1746 i Mölnnerud, Brunskog. d 1513 1809 i Mölnnerud, Brunskog
 220 Nils Nilsson. f 25/7 1751 i Byn, Brunskog. g m
 221 Marit Persdotter. f 712 1751 i V Furtan, Brunskog. d 22/12 1793 i Byn, Brunskog
 222 Jon Bengtsson. f 2612 1754 i Strand, Brunskog. d 1842 i Smådal, Brunskog. gm
 223 Anna Nilsdotter. f 8/2 1755 i Smådal, Brunskog. d 12111 1841 i Smådal, Bninskog
 224 Anders Larsson. f 29/12 1742 i S Arneby, Sume. d 1830 i S Arneby. g m
 225 Karin Olsdotter. f 1748 i S Arneby, Sunne. d 31/12 1824 i S Arneby.
 226 Måns Olsson. f 2719 1751 i Hån, Sume. d 1795 i Hån. g m
 227 Christin Jansdotter. f 1755 i Tonerud, Sunne. d 1819 i Hån, Sunne
 228 Måns Månsson. f 25/7 1727 i St KIL g m
 229 Marit Andersdotter. f 915 1728
 230 Bengt Gustafsson. f 1727. g m
 231 Karin Swensdotter. f 1729. d 1774 i Sörby, St Kil
 232 Anders Jansson Langren. f 1734. Mästersmed. d 21/10 1798 i Saxån, Färnebo. g m
 233 Britta Ersdotter. f 1732

234 Christoffer Pålsson. g m
 235 Gretha Persdotter
 236 Jonas Larsson Hult. f 1514 1760 i Mölnbacka, Nedre Ullerud. Mästersmed. d 2818 1843. g m
 237 Catharina Göransdotter. f 1756 i Västmanland
 238 Anders Jansson. f 2016 1750 i Berga, Brunskog. d ?/11 1824 i Brunskog g m
 239 Britta Olsdotter. f 13/5 1752 i Smådal, Brunskog. d 1822 i Brunskog
 240 Anders Olsson. f 1012 1749 i Renstad, Boda. Bonde. d 1612 1835 i Renstad, Boda. g m
 241 Britta Olsdotter. f 2614 1752 i Takene, Brunskog. d 18/10 1790 i Renstad, Boda
 242 Per Jansson. f 26112 1757 i Byn, Brunskog. Bonde. d 415 1819 i Svartåna, Brunskog. g m
 243 Marit Nilsdotter. f 25/12 1760 i Svartåna, Brunskog
 244 Christopher Svensson. f 21/10 1754 i Högvalta, Frykerud. Bonde. g 14/6 1778 m
 245 Elin Svendsdotter. f 1619 1755 i O Glänne, Frykerud
 246 Olof Olsson. f 1811 1757 i Takene, Brunskog. d 2011 1835 i Takene, Brunskog. g m
 247 Ingerd Nilsdotter. f 28/11 1761 i Skog, Brunskog. d 1850 i Takene, Brunskog
 248 Anders Andersson. f 413 1752 i Takene, Brunskog. Bonde. d 2913 1795 i Takene, Brunskog. g m
 249 Marit Bengtsdotter. f 2513 1749 i O Fösked, Brunskog. d 30111 1779 i Takene, Brunskog
 250 Olof Olofsson. f 1/11 1730 i Åmått, Brunskog. d av rödsot 2316 1793 i Takene, Mangskog. g m
 251 Ingrid Eriksdotter. f 1912 1738 i Takene, Mangskog. d av ålderdom 2214 1811 i Takene, Mangskog
 252 Olof Halfvardsson. f 3011 1752 i Gunnarsbytorp, Frykerud. d 2115 1825 i Nordsjö, Boda. g m
 253 Ingeborg Olsdotter. f 1/2 1750 i Nordsjö, Boda. d 1796 i Nordsjö
 254 Anders Andersson. f 1747 i Gillberga. g m
 255 Annecka Ersdotter. f 1745. d 1619 1787 i Gillberga

Kostnader för lån av mikrokort

Varje år **kartlägger** Sliktforskarförbundet avgifterna för olika **lån** samt intresset för släktforskning vid landets bibliotek. Resultatet redovisas kommun för kommun i **Angeläget**.

Där kan man för år 1994 utläsa att intresset för släktforskning har ökat i **Eda**, Forshaga, Grums, Kristinehamn och Storfors. För övriga kommuner rapporteras oförändrat intresse jämfört med tidigare år, utom för **Hammarö** där intresset har minskat. Det sista är en smula märkligt eftersom Hammarö är den enda kommunen i länet där lån av mikrokort var helt gratis.

Förbundet har tagit upp frågan om kostnader för lån och köp av mikrokort i en **skrivelse** till **kulturutredningen** med kopia till kulturdepartementet, riksarkivet och SVAR

Brevet avslutas **så** här:

Med den tekniska utvecklingen framstår det som allt naturligare att även allmänt **spridd** information på nyare tekniska medier blir **tillgänglig för** allmänt bruk **på** samma **villkor** som traditionellt tryck, d v s utan särskilda avgifter för den enskilde.

Principiella skillnader mellan information beroende enbart på tekniskt medium framstår som svåra att motivera. I andra hand måste avgifterna **hållas** på en **nivå** som inte motverkar syftet med att ge en bredare allmänhet tillgång till **grundläggande** historisk information för egen forskning.

Vidare bifogades Ted **Rosvalls** debattartikel i **Släkthistoriskt Forum** 2/95.

SVAR kommer med nyhetsbrev

Du kan nu prenumerera på **SVAR:s** nyhetsbrev för en **årsavgift** på 30 kr. Detta belopp sätts in på postgiro 95 06 92 - 4 Ange "Nyhetsbrev" samt kundnummer på talongen.

Man **beräknar** att ge ut **två** nyhetsbrev per år **innehållande** uppgifter om vad som tillkommit på mikrokort och annan information som berör **SVAR:s** kunder.

Den fullständiga versionen av **SVAR:s** nya katalog är nu klar och **bör således** finnas på biblioteken. Den består av 7 parmar med följande innehåll:

- 4 parmar med **kyrkoarkiv**
- 1 pärm med militärt material
- 1 **pärm** (än så länge) med judiciellt material
- 1 **pärm** där allt **övrigt** material är samlat, kallad Allmän del.

Observera att lanen är ordnade alfabetiskt i **kyrkoarkiv-** och **domstolspärmar**na. Man måste också ha i **minnet** att det tar lång tid innan **nyfilm**at material kommer in i katalogen. Carl **Szabad** pekar på detta problem i **Släkthistoriskt Forum** 3/95.

Vil man ha mer aktuella uppgifter om vad som finns i **SVAR:s** sortiment så **kan** man gå in på NAD-skivan, se notis sida 5. Den bärande tanken vid **omarbetningen** av SVAR-katalogen har varit att presentera materialet med **hänsyn** taget **till** innehållet. Så **till** exempel har alla mantalslängder placerats för sig, alla kartor likaså. Ändå kan det uppstå problem att hitta och **därför** har man arbetat fram ett alfabetiskt sökregister.

Bland "Färdiga kort - listor under arbete" kan namnas följande:

- Svenska Telegrambyrå. Utrikes- och **inrikestelegram** åren 1867-1919
- Johan A Wilens arkiv. Om Uppsala dövstumskola 1884-1912
- Kompletteringsfilmning av material från **Krigsarkivet** (**generalmonsterrullor**, rullor 1724-, meritförteckningar samt rullor Flottan)
- Register över militära chefer samt deras **skrivelser** 1620-1840.

Utöver ovanstående har utkommit mikrokort med domböcker från Södermanlands, Örebro och Västmanlands län. **Förteckningar** över dessa kostar 30 kr/st.

Det gigantiska projektet "Arkiv och kultur till tusen" fortlöper med cirka 600 personer engagerade. De **fyra delprojekt** som pågår är

- dataregistrering av **arkivförteckningar**
- framställning av databas med registrering av alla personer som levde i Sverige år 1890
- framställning av sockenkataloger
- dataregistrering av **bouppteckningar**, **mantalslängder** med flera **specialregister**.

Forskarplats vid läsapparat kostar 70 kr för halvdag och 130 kr för heldag (08.00-16.00). Vil man köpa mikrokort, så kostar de 17 kr per styck. Att själv hyra mikrokort kostar 19 kr per volym. D3 det gäller inkvartering i **Ramsele** finns det många olika alternativ att välja på, från 60 kr per dygn till 495 kr per dygn

Fråga **Turistinformationen** telefon 0623-10510.

Prostar Oxar och Fogdar

Från ett seminarium på Högskolan i Karlstad.

Carin Bergström från riksantikvarieämbetet talade om prostarna, närmare bestämt lantprästen i lokalsamhället under 1700-talet. Hon har studerat förhållandena i några uppländska pastorat. Prosten hade en dominerande ställning under den tiden. Bland annat **så** fanns det regala pastorat **där** prosten tillsattes av

kungen. Ett sådant pastorat var i regel befriat från biskopsvisitationer.

Kjell-Åke Aronsson, länstyrelsen i Jämtlands län, talade om **fångstfolk** och bönder i **värmländsk** forntid. Han redogjorde för en arkeologisk utgrävning man gjort i **Väldalen** och Brakerudsmossen där den nya flygplatsen skall **ligga**. Man

har gjort pollenanalys av jordlagren i mossen och funnit spår av mänsklig verksamhet **långt** tillbaka. Han **berättade** även om de olika språkens utbredning i Europa. De indoeuropeiska språken har spridits med jordbrukets införande. En annan språkfamilj har följt med de **svedjebrukande** människorna.

Prostar oxar. ..
Fortsättning från sida 18

Oxen

Om oxar och speciellt om **oxar** ut **Värmland** 1503 talade **Ulf Jansson** från Stockholms universitet. Han har studerat detta års skattebok och funnit att man då betalade skatt i oxar. Detta var **främst** i västra och centrala Värmland.

I norra Värmland betalade **man** med pengar och i sydöstra med järn. Man har alltså betalat med oxar även inom områden med **järnbruk** och detta tyder på att man handlade med oxar och **järn** emellan. Om skatten för en gård inte uppgick till en hel oxe, så kunde fler gårdar betala gemensamt och sedan betala **mellanskillnaden** till varandra. Oxen kunde alltså vara värd mer än skatten för en gård.

Lennart Johansson från **folkrorelsearkivet** i Kronobergs län talade om folkrorelser, religion och mentalitet. Han har studerat skillnaderna mellan Jönköpings och Kronobergs län och bland annat funnit att grogrunden för 1800-talets **väckelserörelse** i det förstnämnda **länet** fanns redan på 1700-talet i den struktur som samhället hade redan då. I Kronobergs län skall det enligt en missionär ha varit värre att predika än i Kina.

Fogden

Per Frohnert från Stockholms universitet talade slutligen om fogden. **Denne** liksom prosten hade en dominerande och normgivande roll.

Det finns exempel på kronofogdar, som blivit mycket mäktiga. De kunde agna sig åt bisysslor, bland annat **länverksamhet**.

Kronofogden hade fögderiet som arbetsområde. I häradet fanns kronolänsmän och i socknen fjärdingsmän.

Carin Bergströms bok **"Lantprästen"** och Per Frohnerts avhandling om fogdar finns tillgängliga i **Värmlandsarkivs** bibliotek.

BGm

Genealogiskt seminarium i Östersund

Jiimtlands **läns släktforskarförening** fyller i år **50 år**. I början av juni firade föreningen detta jubileum i dagarna tre med ett Nordiskt genealogiskt seminarium, med en utflykt till **Frösön** och med två middagar.

Till seminariet var inbjudna forskare från Norge, Finland och Sverige. Föredragen kommer att ges ut i en skrift av Sveriges **Släktforskarförbund**. Festligheterna öppnades av landshövding **Sven Heurgren**, som bland annat berättade att hans hustru kommer från Filipstad.

Föreningens ordförande, professor **Ingmar Bergström** gjorde en tillbakablick. Den 18 februari 1945 hade man sitt **första** sammanträde. I Östersunds Posten kunde man **läsa** att den nystartade föreningen "fick en glänsandestart". Länssarkivets forskarsal var fullsatt med intresserade. Och konstaterar referenten: "Till och med damer voro närvarande." Nu 1995 är man en livaktig förening med cirka 300 medlemmar.

Seminariumsämne var migration. Det inleddes med ett föredrag av professor **Lars Beckman**, Umeå, vars ämne var "Genetiska spår av tidig migration". Han framhöll att man med hjälp av genetisk forskning kan spåra folkvandringar.

Gränsen som inte var gräns

Professor **Jörn Sandnes**, Trondheim, talade om **förflyttningar** mellan **Trondelag** och Jämtland. Jämtland har ju långa tider tillhört Norge och det var alltså ganska naturligt att man förflyttade sig över en gräns som inte var en riksgräns även sedan den blev **riksgräns**. Inflyttade jämtar står som "jämte" eller "jamt" i de norska kyrkböckerna, inte "svensk".

Skogsfinnar och samer

Professor **Veijo Saloheimo**, Joensuu, talade om **skogsfinnarna**, vilket inbegreper även finnarna i Värmland. Fil lic **Anders Lööv**, Trondheim talade om **samernas** val av dopnamn på 1700-talet, professor **Göran Tedebrand**, Umeå, talade om migrationen vid industrialiseringen i **Sundsvallsdistriktet** 1860-1930 och f. industri-

ministern **Nils G Åsling** talade om migration i nutid.

Det var alltså en översikt av migration genom tiderna. **Folkförflyttningarna** till och från Jämtland har ju även värmäländsk anknytning. Om detta har bland annat nu bortgångne **Axel Grinde** forskat och givit ut en skrift.

Jubileumshögtiden

Vid jubileumsmiddagen på söndagen framfördes hälsningar och **gratulationer** bland annat av **släktforskarförbundets** ordförande **Krister L-son Lagersvärd**.

Värmlands Släktforskarförening uppvaktade med boken: Minnen och Människor, N F Bergqvists biografiska redovisning av Karlstads **gamla** kyrkogård, en bok som berättar om de värmälänningar, som inte kom **iväg** utan som blev kvar.

På programmet fanns inte **så** mycket som direkt handlade om personlig släktforskning. Däremot fanns ju rika **tillfällen** till kontakter i detta syfte. Själv träffade jag **två** "nya" släktingar.

Under seminariet avtackades avgående landsarkivarien **Lars Rumar**. Han tillträder tjänst vid riksarkivet **Landsarkivet** i Östersund förevisades av honom och nuvarande f. landsarkivarie **Kjell Hoffmann**. Man har moderniserat lokalerna och anpassat dem till de krav man **får** nu när **man** får hand om kyrkoarkivens nutida material. Landsarkivet i Östersund är ett **en-länsarkiv** och är enligt min mening ett gott föredöme för det som planeras i Karlstad. Bland annat **så** har man i Östersund ett mycket gott samarbete med länets folkrorelsearkiv. **Och där** har vi i Karlstad en liknande tradition att slå vakt om.

Enligt irrationella lagars regelbundenhet **så** sammanföll **släktforskarföreningens** 50-årsfest med invigningen av läns museets tillbyggnad, förrättad av kulturminister **Margot Wallström**. Man har för en kostnad av under 50 miljoner kronor åstadkommit en tillbyggnad, som smälter i hop med det befintliga museet och där man tillvaratagit länets **byggnadstradition**.

Bernhard Granholm

Värmland och värmlänningar i andra medlemsblad

Alir-anor 1995.2 (Forskarföreningen Alir. Söderhamn med omnejd)
Efterlysningar avseende **Lysvik** och **Ransäter**.

Gustavabygden nr 27 (Sällskapet **Gustavaforskning**)

"**Markes** i **Skùgi**, **Riseberga** kloster och **Ekshärad**?" av **Lars Erik Westlund**. "Bidrag till **Laggåsens** äldre historia" av **Jan-Erik Björk**. Torpinventering i **Gustava**.

Hallandsfarares Information nr 28 (Hallands Genealogiska Förening)

Bland författaren **Fredrik Ströms** (Folket i Simlångsdalen) anor återfinns befallningsmannen i Värmland **Gillis Gillisson** och **Karin Andersdotter f 1582** i **Gillberga**.

Hembygdsbladet **Kollsberg** 1995.2 (**Fryksände** Hembygdsförening)

"Torpen på **Wasseruds** agor" av **Hans JLS-nytt** nr 61 (Jämtlands länsläktforskarförening)

Efterlysning avseende **Svante Herman Julius Leijonborg** f 1834 vilken bland annat bodde i **Eskilsäter** och **Gillberga**.

Släkthistoriskt Forum 1995.3 (Sveriges Släktforskarförbund)

Efterlysningar avseende **Filipstad** (**Kiör-ling**, **Kjörling**, **Skrage**, **Touffar**), **Fryksände** (**Rådom**, **Vadje**), **Hammarö** (**Skrage**), **Norra Ny** (**Ljusnästorp**), **Sillerud**, **Sunne** och **Tingvalla** (**Glumserudssläkten**).

Svenska Antavlor 1995.1 (Sveriges Släktforskarförbund)

Bland annat folk från **Filipstad**, **Karlstad**, **Kristinehamn** (**Warnmark**), **Kroppa** (**Finnfallet**, **Skarphyttan**, **Stubbetorpet**), **Lungsund**, **Töcksmark**, **Värnum** (**Åspviken**) och **Visnum** (**Sund**).

Övrigt ur andra medlemsblad

AnRopet 1995.2 (**StorStockholms Genealogiska Förening**)

Den som stött på "augmentshemman" och "**vargeringsman**" i sin släktforskning och undrat över vad det är, får **här** en fullständig förklaring.

An-Siktet 1995.2 (**Folkare Släktforskarförening**) "Släktforskaren, datalagen och Datainspektionen" av **Lena Berggren**.

Diskulogen nr 36 (**DIS** - Föreningen för datorhjälp i släktforskningen)

"**DISGEN** for Macintosh - version 4.5" av **Arne Wallgren**. "Sök i **DISBAS**" av **Olaf Cronberg**.

Genklang juli 1995 (**Ovansiljans Släktforskarförening**) "Karl **XII:s** nödmynt 1715-1719" av **Torbjörn Näs**.

Hallandsfarares Information nr 28 (Hallands Genealogiska Förening)

"Sök i mångsidig genealogisk databas!" av **Love Janson**.

HSBF-nytt 1995.2 (Helsingborgs Släktforskar- och Bygdeförening)

"Farmors far var åbo" av **Erik Kjellsson**. **Sliktdata** 1995.2 (Föreningen **Släktdata**)

"Skatter och gamla uttryck" av **Par-Olov Odmer**.

Släkthistoriskt Forum 1995.3 (Sveriges Släktforskarförbund)

"När kyrkböckerna gått förlorade" av **Bertil Koch**.

Släktspejaren 1995.1 (Vasanejdens Släktforskar rf)

"Bondepension förr" av **Göran Berglund**.

Ådalingen 1995.2 (**Ådalens Släktforskarförening**)

En liten kommentar om "norrbagge".

Boktips

Glava skall leva!

En bok om **Ärland** Segersten och hans hembygd. Utgiven 1994 av Glava Hembygdsförening och **Enebyförlaget**, redaktörer **Lilian Augustsson** Jonsson, **Johan Backlund** och **Peter Olausson**. Glava var hemorten för den oförtröttlige hembygds-kampen och kulturpersonligheten **Ärland** Segersten (1909-92) och föreliggande **vänbok** till hans minne speglar hans vida intressen. Störst intresse har boken förstås för den med rötter i Glava, men även den allmänt **Värmlandsintresserade** och många andra finner läsning här. Här kan man läsa om **glavabor** inför tinget, om finnen **Johan Mattsson Tuppulainen**, glimtar ur kyrkoarkivet på **Gustav III:s** dagar, om kartor och en **Glavabibliografi** 1977-93 (en tidigare fanns) och en del till.

Elisabeth Thorsell i **Släkthistoriskt Forum** 3/95.

Kila i Värmland, register

Kila Östra Forskargrupp, **Gunnar** Jonsson, Älvhagsgatan 25, 66140 **Säffle**. Födde, vigde, döde 1640-99, 64 sid. Födde, vigde, döde 1700-49, 155 sid. Vigde 1689-1900, 250 sid.

Bouppteckningar **1744-1859**, 53 sid. Se annonser sida 26.

von Echstedtska **gården** av **Johan Cederlund**

Ett stycke 1700-talsmiljö som i fråga om charm och provinsiell skaparlust saknar motstycke i landskapet. Så väljer fil dr **Johan Cederlund** att beskriva von **Echstedtska gården** i Kila i sin inledning till den nyutkomna boken om gården som ingår i en serie som kallas för **Värmländska byggnadsminnen**.

Enkelt häftad men med vackra bilder **får** läsaren bland annat en inblick i den kulturhistoriska härkomsten bakom gården och 1700-talets **arkitektur** men också kunskap om de kända interiörmålningarna, dagens möblemang och det omskrivna uteddaset med sina burleska målningar. Gården är byggd 1762-1764 i den karolinska traditionen **där** axialitet och symmetri var honnörsorden men

Som producent för **VärmlandsAnor** är jag lyckligt lottad genom att få **artiklar** från Redaktören för redigering och **rubriksättning**. Men, det blir allt som oftast **små** utrymmen på sidorna som **är** tomma

Hjälp mig därför med **smånotiser** från Din andra förening, klipp ur annan press etc. Glöm inte att notera vilken **tidskrift** det är " nr, datum och namn. Consulting Data Harald Persson Malmtorpgsgatan 18, 65310 Karlstad

SVAR PÅ ANOR

också blygsam storlek, enkel planlösning och måttfull **utsmyckning**. Men egentligen var det cirka 50 år för sent för **karo-**linerstilen. Gården pryds inomhus av en mängd vackra **målade** tapeter. Där har dock rokokostilen också nått Kila **efter-**som alla **rum** med undantag för förstuga och salen **har** målningar i rokokostil. Allra vackrast kanske i förmaket med rosor inramade av rocailler som var rokokons mest omtyckta ornament.

Ur referat av **Lena Karlsson** i NWT

Gårdsjö - En sann **värmlandshisto-**ria av Greta Nygren (d 1991) I förordet **skriver** författaren: "vi (i **Gårdsjö**) kan inte skryta med **våra** anfäders krigiska eller vetenskapliga bedrifter. Vi kan inte peka på **praktfulla** byggnader med **ovär-**derliga konstskatter. **Andå** har vi lika stort **skäl** att vara stolta över **våra** förfäder som någon adelsman. Det är de som tillsammans med Sveriges tusentals **andra** småbönder med sitt otroligt hårdaslit och sina skatter möjliggjort för kungar och andra höga herrar att bygga slott och herresäten, möblera och **låta** måla sina porträtt. "Manuset till boken var **färdigt** när Greta avled och har givits ut av hennes barn. Arne **Linnarud** och Roland Kihlstedius har bistått med hjälp. Charlie Bood har illustrerat. Boken är försedd med flera gamla och nya fotografier samt kartor över **Gårdsjö** ritade av författaren.

Den som inte vet var **Gårdsjö** ligger kan läsa följande citat ur boken: "Hemmanet **Gårdsjö**, 1/2 oförmedlat mantal är belaget i **Sunne** socken i Värmlands län och gränsar i väster till Gårdsjön." Tilllaggas kan att **Gårdsjön** ligger öster om Mårbacka. Boken handlar om **Gårdsjös** och dess människors historia. Den innehåller berättelser om ett **flertal** episoder såväl dramatiska som alldagliga. Den

vittnar om Greta **Nygrens** goda kunskaper i historia. Källförteckningen vittnar om en ingående arkivforskning.

Litteraturlistan innehåller **böcker** av varierande slag och Gårdsjöboken skulle **därför kunna** sägas vara en blandning av myt och verklighet. Men denna **farhåga** tror jag är obefogad. **Beträffande Gårdsjöboken** så **innehåller** den till **övervägande** del uppgifter ur arkivmaterial och är **därför** trovärdig. Man kan spåra ett **källkritiskt** förhållningssätt hos **författaren** till vissa litteraturuppgifter. Där myten finns har den gjorts uppenbar. Bokens titel, "en sann vänniandshistona", **äger vitsord**. Boken kan sagas **utgå** från **Gårdsjö** som centrum med utblickar i **Värmland** och **världen utanför**, men den kan också sägas placera **Gårdsjö** som en plats i Sverige och Europa. Den ger både en bild av **lokalsamhället** och hur de stora historiska skeendena **påverkat lokal-**historien.

Den **innehåller också** som namnt mycken personhistoria. Där **finns** ägarlängder för gårdarna **så** långt bakåt det finns arkivuppgifter. Som bilagor finns 21 stamtavlor som alla börjar på 1600- och 1700-talen. Ättlingarna finns givetvis i **Gårdsjö** men även **utanför**. Vid en snabb studie fann jag till exempel en koppling till **Arne Linnaruds** antavla (antavla 25 i **VärmlandsAnor** 1993:13).

Som sammanfattande slutomdöme vill jag säga att bodde jag i **Gårdsjö och/**eller hade anor därifrån, **så** skulle jag utan tvekan **skaffa** boken. Men den har som namnt lokalhistoriskt värde även i vidare bemärkelse och har intresse även för den som inte har personhistorisk anknytning till **Gårdsjö**. Boken kan från och med september köpas hos **Gårdsjö bygdegårdsförening** och den ges ut i en begränsad upplaga.

Bernhard Granholm

Svar på fråga 248c i nr 1995:2

Frågeställaren söker socknen "**Iset**" i Sverige, något som kom mig att undra litet, eftersom jag är "**gammal postis**", men även av den anledningen, att jag känner till en av våra dialekter bär i Dals Eds kommun. Folket i **Gesäter** säger oftast "**Jisätt**" och när så någon utflyttad kommer till prästen i Norge och säger så, då skriver prästen vad han tror sig höra nämligen **%et**".

Då jag fick ögonen på efterlysningen ringde jag till en början upp **frågeställaren** och tipsade denne om möjligheten till "**ett klipp**" i **Gesäter** **beträffande** hans Anna Lisa Clausdotter. Men sedan bestämde jag mig för att själv göra ett försök, eftersom biblioteket **här** ligger inne med även **Gesäters** mikrokort. Det lyckades utmärkt och **här** följer resultatet:

Anna Lisa Clausdotter föddes på **Eklanda** i **Gesäter** 1847-04-10. Föräldrarna var **Claes** Svensson och **Anna Ers-**dotter. Modern var 31 år **gammal**. **Anna** var piga i Stommen, **Gesäter**, då hon **gifte** sig 1836-04-03 med sonen i huset varefter de flyttade till **Eklanda**.

De fick där efter hand barnen Maja **Engel** 1837-08-06, Anders Magnus 1840-07-04, Christina 1844-12-04, Anna Lisa 1847-04-10, **Johanna** 1849-12-11, Sara Kajsa 1853-02-23 och död 1853-02-27, **Carolina** 1855-09-10 samt Katarina 1859-04-03.

Stommen beboddes av Sven Svensson f 1776 och hustrun Maria **Olsdotter** f 1778. **Claes** var **född** där 1812-04-21. Hans syskon var **Ingård** f 1792, Sven 1793, Katarina 1799, Maria Lisa 1803 och Olof 1806. **Claes** Svensson bebodde 1/8 mantal och dog 1867-01-13.

Fortsättning sida 22

Bakladdaren gavs ut av AB Bofors som jultidning under många år. Dess humor var studentikos, värmländskt underfundig och drev med allt och alla.

Ur 1965 års upplaga **saxar** vi små godbitar: Ing X ska på tjänsteresa. - Ska jag ta bilen? - Nej, ta du flyget. Du har ju gott om tid.

- En gång i tiden tillverkade Bofors en elektrisk rakhyvel. Numera gör man sig renrakad med betydligt mer komplicerade grejor.

- Ny **benämning** på offerter, **Dagoben-mackor** - det mesta är **pålägg**.

- 2 gubbar sitter och pratar skit. Hade det varit arbetstid skulle det ha kallats

konferens, och så hade det varit flera.

- Vi har tagit elektroniken i **båten** och vi far inte ro **förrän** vi **gått** iland med den.

- Ska personalen få lönehöjning i år? Spänningen är hög. Stort motstånd i ledningen.

HP

Svar på fråga ...

Fortsättning från sida 21

Dottern Maja **Engel** kom till Ekströms på Strand i Ed 1857, flyttade **däri-från** 1858 och kom slutligen hem igen 1863, nu med **två** oäkta barn, men blev snart gift. Anna Lisa fick oäkta barnet Alfred **1866-01-05** i **Eklanda** innan hon flyttade till Norge 1867-11-21 med attest nr 46. Anna Ersdotter var född i Ed 1816, eventuellt den 9 juli, och bodde i **Gesäter** på bland annat **Gesäter** och Berg.

På **Gesäter** kan läsas följande:

Hbr, man Anders Andersson f 1796 **Lerdal**, hu Catharina Olofsdotter f 1781 i Ed, barnen Stina Eriksdotter f 1812 Ed, Anna 1816 **Ed** och Cajsa 1818 Ed. Denna familj kom **från** Ed till **Ödegården** 1826. Anders Andersson var Catharina Olofsdotters andre man f i V **Lerqvilla**, **Lerdals** socken. Han kom i ungdomen till Liden,

sedan **Käxbo** och **Eklanda**. Eftersom det i Ed **saknas** födelseböcker 1812-22, vigselböcker 1812-29 och flyttningslängder före **1830**, är det ganska knepigt att följa **någon** ut eller in, men jag lyckades med litet **möda** och flera knep.

Efter letande i M i Ed fann jag Anders Andersson och Catharina Olofsdotter i Sannerud, Ed. Där kallas barnen Christina f 1812-11-05, Anna Catharina f 1815-10-20 och Cajsa f 1818, alla i Ed. Familjen hade kommit hit 1823 **från Rölönda** socken, där jag hittade dem i Mellbyn. Dit hade de kommit 1821 **från** Ed. I M 1816-21 fann jag sedan familjen på Övre Södra Bön, **där** mannen då hette Erik Jansson, alltså fadern till de tre flickorna. Han var född 1786 i

Rölönda. Familjen skrevs vara hitkommen från Bråten, men kan ej återfinnas där.

Dock ger vigselboken det beskedet att han bodde i Ödebyn, Ed och hon i **Östra** Torp, Ed da de vigdes 1809-12-17 i Ed. Erik torde ha dött 1820 ty **hustrun** var änka **1821** da hon och barnen kom till Mellbyn. Detta par hade tidigare **haft** dottern Anna Stina f 1810 och d som liten. De bebodde Obyäng under Ödebyn, Ed. **Här** bodde samtidigt även en Jan Eriksson f 1747 och d 1810 samt dennes hustru Marta Olofsdotter f 1757. Födelseboken i **Rölönda** säger oss att Erik föddes **1786-06-17** i Koppardalen, **Rölönda**. Föräldrarna hette Johan Eriksson och Marta Olofsdotter.

Roland Olsson

Gamla Edsbrackevagen 11
668 32 Ed

Till ANOR SÖKES tar vi emot frågor om anor och attlingar från alla, som är medlemmar i en **släktforskarförening**

256. Jag söker slektinger etter Ola Hansen f **1859-05-17** i Sel i Gudbrandsdalen, Norge. Han utvandrade **från** Sel **1882-12-07** til Sverige.

Gerd Magnhild Bergebakken
Elverum folkehøgskole
N-2100 Elverum, Norge

257. Jag söker **födelseförsamling** och föräldrar till spiksmeden Jean Hurtig vid Gravenfors i **Kinnarumma (P)**. Han var född 1782-07-10, gift 1807-07-07 i Kinnarumma (P) och d 1840-04-18 i Kinnarumma. Enligt släkttraditionen var han från Värmland.

Ulla Lindström
Södergatan 11
450 63 Högsäter

nes hustru Catharina Ol(of)sdotter f **1796-12-25** i Ölme.

b) Ovanståendes far, soldat Jonas **Si(c)ktberg** f 1758 i Kila och dennes hustru **Margreta (Marit)** Larsdotter f 1753 i Kila. Enligt Olmes husförhörslängd flyttade familjen till Karlstad år 1794, där jag emellertid ej kunnat återfinna den vare sig i stads- eller landsförsamlingen.

c) Soldat Nils **Ersson Alberg** f 1792-05-01 i Rudskoga och dennes hustru Cajsa Bengtsdotter f 1782-01-06 i **Visnum**.

Bengt Hidenius
Skivstagan 13
667 30 Forshaga
telefon 054-870455

258. Jag söker kompletterande uppgifter om:

a) Soldat Lars **No(h)lman**, f 1787-08-15 i Ölme, d 1845-12-14 i Väse samt den-

259. Jag söker anor till:

a) **Pål Pålsson** f 1821 i Storberget, d 1869-12-17 i **Båtstad**, Norra Finnskoga och hans hustru **Gertrud** Persdotter f

1823 i **Båtstad**, d 1896-03-27 i **Båtstad**.
b) Håkan Danielsson f 1827 i Norra Finnskoga, d **1913-10-24** i Norra **Finnskoga** och hans hustru Kerstin Olsdotter f 1824 i **Dalby**, d **1892-07-06** i Norra Finnskoga.

c) Kapten Nils Nilsson Grip f i **Näs**, Värmland. Han deltog i danska **kriget 1643-45**. Vid normännens infall i Jämtland 1676 blev han tillfångatagen i Ovikén och fördd till Kristiania, där han blev skjuten till döds i november 1677.

d) Kyrkoherden i By, **Theodorus Laurentii** d 1676. Även attlingar söks.

e) Kyrkoherden i Holmedal, Thorstanus **Johannis** Holmdalius d 1602. Även attlingar söks.

f) Kyrkoherden i Frändefors Haquinus Nicolai d 1565. Även attlingar söks.

g) Kyrkoherden i Kil Sveno Laurentii d 1579. Även attlingar söks.

Runo Jönsson
Wargentinsgatan 5 uppg 4 nb
112 29 Stockholm
telefon 08-6544738

260. a) **Vet** någon något om Maria **Hammarbäck** och hennes attlingar? Hon var **från** Siljansnäs, utvandrade, **gifte** sig i april 1913 antingen i USA eller Kanada

med **Andreas** Adolfsson från **Aspås** i Jämtland. De fick två barn, Jenny och Karl. **Andreas** Adolfsson dog i **Elmswood**, Kanada 1916-08-14. Känner någon till något om **Marias** och deras barns vidare öden? Familjens tid i Kanada? Finns släkten kvar i Kanada? Allt ar av intresse.

b) Jag söker även förfäder till Johan Olofsson, f 1833-06-11 i Skålsjön, Bogen, d 1910-08-29, gift 1873-09-26 i **Bodsjö**, Jämtland med Kristina **Jonsdotter**.

Ylva Pettersson

Sankt Persgatan 5 E

595 51 Mjölby

261. Jag önskar kontakt med personer som forskar om följande:

a) By socken: Anna **Katrina** Bix f 1804 i Göteborg och **Carolina** Kristina **Carlsdotter** som levde 1830-1900.

b) **Långseruds** socken: **Bryngel** Nilsson 1736-1800, Erik Bryngelsson 1757-1811, Stina Ersdotter 1764-, **Andreas Ersson** 1794-1853 och Jan **Ersson** 1804-

c) **Gillberga** socken: Gustaf Andersson f 1846, förklarad obefintlig runt 1880.

Bernt Eriksson Litslena

Erikslund

740 81 Grillby

262. Min mormor, Gerda Gull föddes 1888 i **Borgvik**. Hennes farfar Jon Jons-son Gull föddes 1828 i **Mangskog** och flyttade till **Borgvik** och gifte sig med Britta Nilsson f 1834. Jag **skulle** vilja komma i kontakt med fler som forskar **på** släkten Gull eller vet **något** om den släkten.

Mona Nicklasson

Linfrövägen 19

715 72 St Mellösa

263. Jag söker Anders Pedersen (Pettersson) född **omkring** 1771 vid norska gränsen och d 1831-08-25 i **Söster-Sventrup**, Danmark. Han gifte sig **omkring** 1808 med **Malene** Rasmusdatter f **omkring** 1783 och d 1867-04-12.

Willy Roos

Rycketoftavägen 10

260 33 Pdarps

E M Amdts resa. . .
fortsättning från sida 9

stod **där** helt stilla, i full säkerhet bakom pelarna, och rökte sina pipor vid den blå kolelden.

- Vanan är, allt eftersom man anser den, både en god och elak **sak**; den kan till och med göra djuren tama. Detta sista såg jag vid min uppgång ur denna avgrund. En svala hade byggt sitt bo vid översta öppningen tätt intill stegen, och syntes alldeles icke bekymra sig varken om vindspelens knarrande, eller folkets buller och **klättrande** upp och ned.

- Näst **Storgruvan** är **Brassgruvan** den andra i ordningen, och utom dessa är **där** ännu 12 eller 13 andra **gruvor**. Hela trakten **består** av ett oupphörligt malmberg, överallt ser **man** gruvor, och maskiner i rörelse, odugliga stenar och slagg ligger uppstaplade runt omkring i en ryslig prakt, liksom titanernas forskansningar.

- Emellertid har **denna** stenbundna och sandiga jordmån en ypperlig gräsväxt; det ser ut, som om den under jorden dolda metallen skulle befordra den.

- Själva sjön ligger mycket högt, och liknar i detta avseende bergen, varför **här** om sommaren ska vara ovanligt hett, och om vintern mycket kallt. I sjön ser man några vackra holmar, och vid dess stränder många vackra gårdar. Arbetare och folk som har befattning med gruvan bor i den ödsliga trakt, som omger gruvorna, vilka **ska** vara nära 500 människor.

Här **lämnar** Amdt **Värmland** för att resa vidare mot Falun, **Gävle** och Stockholm. **Säkert** finns det bland **våra läsare** de som **kan** kommentera Arndts upplevelser. Det **kan** gälla platser och personer.

Skriv i så **fall** till redaktören!

Förkortningar

I arkivalier som släktforskaren använder finns ett flertal förkortningar speciellt på titlar men även för andra ord. Dessa kan variera från socken till socken. Nedanstående är från Kila socken (S).

Arr	Arrendator
Afsk sold	Avskedad soldat
Backst	Backstugusittare
b d	Bådas dotter
Bond el B	Bonde
d	Dotter
db	Dödebok
Dr	Dräng
Eg	Ägare
Enk	Änka
Enk m	Änkeman
Fatt hj	Fattighjon
fb	Födelsebok
Fg	Församling
Förp eg	Förpantningsägare
Grat	Avskedad soldat pension
Gratialist	Avskedad soldat pension
h	Hustru
N	Hustru i 2:a giftet
Hd	Härad
Hmn	Hemman
Inh	Inhyes
jb	Jordebok
M	Man
Mod	Moder
Mtl	Mantalslängd
Nmn	Nämndeman
P	Piga
Rotehj	Rotehjon
s	Son
Sn	Socken
st s	styvson
Svåg	Sväger
svag	Svägerska
Svärm enk	Svärmoder änka
Torp	Torpare
vb	Vigselbok
Välb	Välborne

Gunnar Jonsson

Att sova vore att synda
Nu **när** sommaren är **här**

Lasse Berghagen i TVI 15 augusti

SVAR-utredning klar

Riksarkivet har **låt**it en arbetsgrupp göra en utredning kallad **Översynsutredningen**, om SVAR inför framtiden. Arbetsgruppen har nu lämnat sitt förslag till **Riksarkivet**. Man **föreslår** enhälligt att SVAR per den 1 januari 1996 ombildas till egen myndighet inom **arkivverket**.

Vidare framläggs ett ston antal förslag som sammantagna syftar till att **stödja SVAR:s** fortsatta utveckling. Av dessa framgår bland annat att Arkiv **Centrum** i **Kyrkhult** skall utveckla och driva ett (mindre) forskarcentrum för södra Sverige.

Vidare planerar SVAR att de kommande åren etablera några ytterligare forskarcenters, **nämligen på** västkusten, i Vaxholm och i Grythyttan. Varje **forskarcentrum** planeras ha sin egen profil och **därav** följande **arkivinformati-**

inriktning till exempel **Ramsele** (Nordisk genealogi), **Kyrkhult (migrationsrörelser)**, **Vaxholm** (marint material, Osternjöförbindelser) och **Grythyttan** (bergs- och järnbruk samt måltidens **historia**).

Utredningen anser att SVAR **privatservice** kan medföra en årlig ökning av försäljnings- och **lånevolymerna** av **mikrokort** med minst 10 % samt en tillväxt av **kundbasen** med minst 5 % per år. Utredningen föreslår också en översyn av prissättningen av **SVAR:s** produkter och **tjänster** och att i **avvaktan** på resultatet av **denna** skall priserna årligen räknas upp motsvarande inflationen.

Rapporten har **gått på** remiss till bland andra Sveriges **Släktforskarförbund**. Om det beramade **mikrokortcentret** i Stockholm nämns inte ett ord.

Ur Angeläget 3/95

Mikrokortcenter

I förra numret av **VärmlandsAnor** redogjorde vi kortfattat för planerna på skapandet av ett mikrokortcenter i Stockholm.

Nu verkar det som att **realiserandet** av detta projekt **rinner** ut i sanden. De lokaler som man tydligen i första hand haft i tankarna har varit Sabbatsbergs nedlagda sjukhus.

Nu har Stockholms stad **låt**it göra en utredning som visar att en lokalisering till Sabbatsberg **innebär** stora kostnader för ombyggnader, och det är tveksamt om sådana kan bäras av ett mikrokortcenter.

SVAR har **därför** haft förhandlingar med andra kommuner i Stockholms närhet.

Vid släktforskar dagarna i Stockholm 19-20 augusti framgick det att **man** slutgiltigt bestämt sig **för** Vaxholm.

Minne från Trossnästiden

Kortet är från 1890-talet. Mannen längst till vänster i övre raden är en broder till min mormor, Johan Bernhard Pettersson född 1873 på Mölnbacka, sedermera bosatt i **Mosserud, Nyeds** socken, mjölnare vid Alsters och **Nordmarks** kvarnar. **Han** var son till smeden Petter Nilsson född 1832 på Hillringsbergs bruk i Glava socken (se smedkortet från Mölnbacka sida 1).

De **övriga** är okända. Förhoppningsvis skall de **kunna gå** att identifiera. Frågan är vad detta kan ha varit för sammankomst? Militärer och civila, män och kvinnor blandat, paraplyer medförda i **risk** av regn. Och mannen i mitten i ljus kostym med väst och fluga, vilken **funktion kan** han ha haft? Organisatör, sammanhållande för det hela? Alla verkar mycket **spända** inför fotograferingen, alla sammanbitna, allvarliga, en del ser **närmast "förbannade"** ut. Blev det inget lyckat möte? Ja, man kan spekulera och fantisera runt det hela.

Hur som helst, jag tycker fotot är intressant och naturligtvis tidstypiskt. Det

fina vore ju om de övriga 17 kunde identifieras. **Tyvärr** och alltför ofta brydde man sig inte om att skriva upp namnen **på** dem som var med på gruppfoton. Jag ärvde ett helt galleri av bilder i ett gammalt album med spannen "icke ett enda namn utsatt! Nu sitter jag här med detta i och för sig mycket värdefulla material med antagligen mängder av släktingar

och deras grannar och umgänge utan att veta ett dyft! Bara i en del fall kan jag av utseendet att döma gissa mig till att det kan ha varit "syskon till farfar" o s v. Vad gör man? Det är -för att prata värmländska - bedrövligt!

*Mats Sjökvist
Götgatan 2, 4 tr
172 30 Sundbyberg*

Höstens program 1995

Folkuniversitetet Karlstad
genomför 4 föreläsningar
hösten 1995 och våren 1996
i ämnet
Släktforskning

De riktar sig främst till Dig som
släktforskat tidigare och ger en
breddad vy över **ämnet**.

Plats är Folkuniversitetets kurs-
lokal Västra Torggatan 3, Karl-
stad.

Fällor och problem
Torsdagen 19 oktober kl 1830
Harald Persson
Värmlands släktforskar-
förening

Våra soldater
Torsdagen 23 nov kl 1900
Lars-Gunnar Sander
Värmlands släktforskar-
förening

**Hur man läser
gammal skrift**
Torsdagen 22 februari kl 1830
Peter Olausson
Värmlands Hembygdsförbund

Hur levde vi på 1800-talet?
Torsdagen 7 mars kl 1830
Kjell Fredriksson
Kulturchef i Karlstads kommun

Granstraff

med Historielagen i Romerike, Follo och Ostfold
Lördag 30 september kl 11.00
I Marker Rådhus i Örje (1 mil väster om Töcksfors)

Knut Hamre visar sin databas med 15000 svenska invand-
rare till Norge.

Lars-Gunnar Sander och Harald Persson berättar om släkt-
forskning i Sverige.

Tillfälle till anbyte och släktforskarkontakter över gränsen.
Ta med Ditt släktforskarmaterial.

Deltagaravgift 60.00 NOK inkluderar förtäring. Kontakta
L-G Sander, telefon 054-872754, eller Bernhard Granholm,
telefon 0555-61153, för **samåkning**.

Soldatregister

Måndag 16 oktober kl 19.00
Gamla Badhuset i Karlstad

Björn Lippold, Skövde, berättar om Centrala Soldatregistret
för Sverige.

Tillfälle till diskussion och frågor kring soldatforskning. Vi
informerar om föreningens eget soldatprojekt. Ta gärna med
egen **fika**.

Emigrantkällor

Lördag 25 november kl 11.00
Gamla Badhuset i Karlstad

1:e arkivarie Per Clemensson vid Landsarkivet i Göteborg
föreläser om **Emigrantkällor**.

Ett **samarangemang** med Emigrantregistret, Folkrörelse-
arkivet och Värmlandsarkiv.

Förbundets projekt

I förbundets **verksamhetsplan** för 1996 finns följande projekt upptagna:

- Kartläggning av tryckta arkivalier. Första utgåvan av en samlad **bibliografi** över tryckta arkivalier utges under 1996.
- Kyrkoboksrekonstruktion. Rikstäckande lista över saknade eller påbörjade rekonstruktioner utarbetas.
- Gravstensinventering. Fortsatt registrering.
- Genealogisk bibliografi. Fortsatt kartläggning.
- Databearbetning av Aminoffs material om emigranter 1850-70.
- Referensgrupp för ADB-register. Råd och rekommendationer utges.
- Ny upplaga av "Inventering av tillgång till register över kyrkböcker".
- Elgendema-komplettering utges.

Annon

Sunne (S) Födde Vigde Döda 1669 - 1721

160 sidor återgivna bokstavstroget. Därför lämplig som egen lärobok. Med tabeller, diagram över befolkningsutvecklingen m m.

Sammanställd av
Arne Linnarud, Karlstad

Säljs av Värmlands Släktforskar-
förening och beställes via postgiro
Sverige 46 96 60-5
Pris SEK 140.00 + porto 18.00
Norge 0806 1944339
Pris NOK 127.00 + porto 25.00

Annon

Ekshärad (S) Födde 1723 - 1799

C:2. Avskrift av 5649 födslar med släktnamnsregister för föräldrar och faddrar. 100 sidor i A4 format i prydligt ringbundet häfte.

Sammanställd av
Mats Hellgren, Göteborg

Säljs av Värmlands Släktforskar-
förening och beställes via postgiro
Sverige 46 96 60-5
Pris SEK 140.00 + porto 18.00
Norge 0806 1944339
Pris NOK 127.00 + porto 25.00

Annon

Karlstad (S) Gamla kyrkogården av N F Bergqvist

312 sidor biografier med foton över cirka 550 personer som under 1800-talet gravsatts på denna kyrkogård. Bunden bok, hög kvalitet. Index.

Säljs av Värmlands Släktforskar-
förening och beställes via postgiro
Sverige 46 96 60-5
Pris SEK 140.00 + porto 24.00
Norge 0806 1944339
Pris NOK 125.00 + porto 45.00

Annon

Kila (S) Födde Vigde Döde 1640 - 1699

64 sidor i prydligt A4 ryggbundet häfte.

Sammanställd av
Gunnar Jonsson, Säffle
Säljs av Värmlands Släktforskar-
förening och beställes via postgiro
Sverige 46 96 60-5
Pris SEK 60.00 + porto 11.00
Norge 0806 1944339
Pris NOK 55.00 + porto 16.00

Annon

Kila (S) Bouppteckningar 1744 - 1859

53 sidor i prydligt A4 ryggbundet häfte.

Sammanställd av
Gunnar Jonsson, Säffle
Säljs av Värmlands Släktforskar-
förening och beställes via postgiro
Sverige 46 96 60-5
Pris SEK 60.00 + porto 11.00
Norge 0806 1944339
Pris NOK 55.00 + porto 16.00

Annon

Kila (S) Vigde 1689-1900

268 sidor i prydligt A4 ryggbundet häfte.

Sammanställd av
Gunnar Jonsson, Säffle
Säljs av Värmlands Släktforskar-
förening och beställes via postgiro
Sverige 46 96 60-5
Pris SEK 120.00 + porto 24.00
Norge 0806 1944339
Pris NOK 110.00 + porto 45.00

Annon

Kila (S) Födde Vigde Döde 1700 - 1749

155 sidor i prydligt A4 ryggbundet häfte.

Sammanställd av
Gunnar Jonsson, Säffle
Säljs av Värmlands Släktforskar-
förening och beställes via postgiro
Sverige 46 96 60-5
Pris SEK 90.00 + porto 18.00
Norge 0806 1944339
Pris NOK 82.00 + porto 25.00

Annon

Frysände (S) Födde 1707 - 1765

5877 födda barn sorterade i Datumordning, Faderordning, Moderordning och Ortsordning.

452 sidor i prydlig A4-pärm med register. Datorhantering av materialet medger även andra sorteringsönskemål.

Säljs av Värmlands Släktforskarförening och beställes via postgiro

Sverige 46 96 60-5

Pris SEK 290.00 + porto 61.00

Norge 0806 1944339

Pris NOK 265.00 + porto 66.00

Annon

Östmark (S) Födde 1765 - 1820

4611 födda barn sorterade i Datumordning, Faderordning, Moderordning och Ortsordning.

371 sidor i prydlig A4-pärm med register. Datorhantering av materialet medger även andra sorteringsönskemål.

Säljs av Värmlands Släktforskarförening och beställes via postgiro

Sverige 46 96 60-5

Pris SEK 240.00 + porto 61.00

Norge 0806 1944339

Pris NOK 220.00 + porto 66.00

Annon

Vitsand (S) Födde 1824 - 1860 Vigde 1824 - 1860

2737 födda barn sorterade i Datumordning, Faderordning, Moderordning och Ortsordning.

534 Vigslar med samma sorteringsordningar.

300 sidor i prydlig A4-pärm med register. Datorhantering av materialet medger även andra sorteringsönskemål.

Säljs av Värmlands Släktforskarförening och beställes via postgiro

Sverige 46 96 60-5

Pris SEK 250.00 + porto 61.00

Norge 0806 1944339

Pris NOK 225.00 + porto 66.00

Annon

Värmlands Släktforsarkatalog

164 forskare som forskar på släkter och orter i Värmland. Ersätter 1993 års Värmlandsforskare. Med Ortregister, Släktregister och Specialregister. Kartor över Värmland visande församlingar och härader.

66 sidor i förstärkt ryggbundet häfte med förteckning på arkiven i Värmland jämte litteraturlista och förteckning över kända register.

Säljs av Värmlands Släktforskarförening och beställes via postgiro

Sverige 46 96 60-5

Pris SEK 50.00 + porto 11.00

Norge 0806 1944339

Pris NOK 45.00 + porto 17.00

Annon

Värmlands Ortregister

Över 4.700 hemman och hemmanstorp är samlade i ett 68 sidors register med hänvisning till socken, härad, jordnatur och mantal. Jordboken omspanner tiden från Gustav Vasas 1500-tal intill 1931 när fastighetsregister tog över registreringsansvar. Kartor församlingar och härader.

Sammanställd av

Gunnar Jonsson, Säffle.

Säljs av Värmlands Släktforskarförening och beställes via postgiro

Sverige 46 96 60-5

Pris SEK 40.00 + porto 11.00

Norge 0806 1944339

Pris NOK 36.00 + porto 17.00

Annon

Dalslands Ortregister

Cirka 2.500 hemman och hemmanstorp är samlade i ett 38 sidors register med hänvisning till socken, härad, jordnatur och mantal. Jordboken omspanner tiden från Gustav Vasas 1500-tal intill 1931 när fastighetsregister tog över registreringsansvar. Kartor församlingar och härader.

Sammanställd av

Gunnar Jonsson, Säffle.

Säljs av Värmlands Släktforskarförening och beställes via postgiro

Sverige 46 96 60-5

Pris SEK 40.00 + porto 11.00

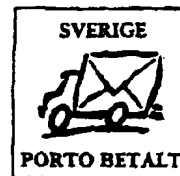
Norge 0806 1944339

Pris NOK 36.00 + porto 17.00

Begränsad eftersändning
Vid definitiv eftersändning retur med
den nya adressen till:
Värmlands Slaktforskarförening
c/o Harald Persson
Malmtorgsgatan 18
653 40 KARLSTAD

B

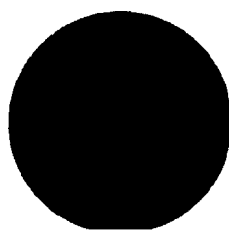
Föreningsbrev

Har du valt din egen
Hustrückare

?

Nu ar valet lätt!

Det ar bara att trycka på
KNAPPEN

Ramgatan 7, 653 41 Karlstad, Telefon 054-15 66 75

Varmlands mesta fullservicetryckeri!